

Український державний університет залізничного транспорту

Кафедра фінансів, обліку і аудиту

ДОСЛІДЖЕННЯ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Пояснювальна записка і розрахунки
до магістерської кваліфікаційної роботи

МРЕ .315.01.04 ПЗ

Виконав:

студент групи: 213-ФС-Д23
спеціальності 072«Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок» (роботу
виконано самостійно, відповідно до принципів
академічної доброчесності)

Лоза І.А.

Керівник: доцент, канд. екон.наук
Тройнікова О.М.

Рецензент: професор, доктор екон.наук
Овчиннікова В.О

АНОТАЦІЯ

Дана кваліфікаційна робота включає в себе 115 аркушів пояснювальної записки формату А4, що включає 8 рисунків, 27 таблиць, 60 літературних джерел.

Актуальність теми. Найважливішим показником розвитку підприємства є прибутковість, оскільки від її рівня підприємство поступово може втрачати ліквідність і зрештою збанкрутувати. Прибуток підприємства як один із показників прибутковості відіграє важливу роль у системі економічних показників. Забезпечення прибутковості підприємства є показником стабілізаційного ефекту його розвитку та загального економічного розвитку держави.

Мета роботи полягає в дослідженні теоретико-методичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо процесу дослідження формування прибутковості підприємства.

Об'єктом дослідження є прибутковість підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних підходів по дослідженню прибутковості підприємства.

Методами дослідження є метод наукового узагальнення, метод порівняльного аналізу, метод групування, вертикальний метод, метод розрахунку показників фінансового стану, метод оцінки ефективності антикризових заходів, коефіцієнтний метод та графічний метод.

Інформаційною базою дослідження є праці вітчизняних та зарубіжних вчених, підручники, періодичні видання, монографії, наукові статті за темою дослідження та фінансова звітність підприємства за період 2021-2023 рр.

Ключові слова: ПРИБУТОК, УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ, ПРИБУТКОВІСТЬ, ФАКТОРИ, АНАЛІЗ.

ABSTRACT

This qualification paper comprises 111 pages of explanatory text in A4 format, including 8 figures, 27 tables, and 60 references.

Relevance of the topic. The most important indicator of the company's development is profitability, because from its level the company can gradually lose liquidity and eventually go bankrupt. The company's profit as one of the indicators of profitability plays an important role in the system of economic indicators. Ensuring the profitability of the company is an indicator of the stabilization effect of its development and the general economic development of the state.

The purpose of the work is to study the theoretical and methodological provisions and develop practical recommendations regarding the process of researching the formation of the company's profitability.

The object of the study is the profitability of the enterprise.

The subject of the study is a set of theoretical, methodological and practical approaches to the study of the profitability of the enterprise.

Research methods are the method of scientific generalization, the method of comparative analysis, the method of grouping, the vertical method, the method of calculating indicators of the financial condition, the method of assessing the effectiveness of anti-crisis measures, the coefficient method and the graphic method.

The information base of the study is the works of domestic and foreign scientists, textbooks, periodicals, monographs, scientific articles on the topic of the study, and financial statements of the enterprise for the period 2021-2023.

Keywords: PROFIT, PROFIT MANAGEMENT, PROFITABILITY, EFFICIENCY, FUNCTIONS, FACTORS, ANALYSIS.

український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний

Кафедра фінанси облік і аудит

Освітній рівень: магістр

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Освітня програма: «Управління фінансами, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,
професор, д-р екон. наук

— (підпис) О.Г. Кірдіна
«30» вересня 2024 року

ЗАВДАННЯ

НА МАГІСТЕРСЬКУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ Лози Ігорю Андрійовичу

- 1 Тема «Дослідження та удосконалення прибутковості підприємства»
керівник Тройнікова Олена Миколаївна, канд. екон. наук, доцент, затверджена розпорядженням по економічному факультету від «21» жовтня 2024 року №21/24
- 2 Строк подання студентом закінченої роботи «10» січня 2025 року.
- 3 Вихідні дані: підібрати законодавчі акти і нормативні документи з теми дипломної роботи; вивчити і узагальнити монографічну, наукову, навчальну літературу щодо теми дипломної роботи; ознайомитися і підібрати сучасні публікації з теми роботи в наукових журналах й інших періодичних виданнях; зібрати, узагальнити, проаналізувати фінансову, статистичну, економічну інформацію про об'єкт дослідження для виявлення сутності і ролі фінансово-економічного аналізу в діяльності підприємства.
- 4 Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) виявити економічну сутність прибутковості, дослідити теоретичні підходи до формування прибутковості підприємства та існуючі методи і моделі управління та прогнозування прибутковості підприємства, провести фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства для чого охарактеризувати та дослідити основні показники діяльності.
- 5 Перелік графічного матеріалу: наукові підходи щодо визначення сутності поняття прибутковості підприємства, аналіз активу та пасиву балансу, фінансового стану підприємства, основні ознаки прибутку та їх характеристика, динаміка показників прибутковості, підприємства за досліджуваний період

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів	Стан виконання етапів	Примітка
Вибір теми та її затвердження	02.10.2024-10.10.2024	
Підбір літератури та статистичних матеріалів	11.10.2024-17.10.2024	
Консультація з керівником щодо організації роботи	18.10.2024-26.10.2024	
Огляд джерел інформації	27.10.2024-31.10.2024	
Написання чернетки першого розділу дипломної роботи	01.11.2024-07.11.2024	
Аналітична обробка інформації та написання чернетки другого розділу роботи	08.11.2024-15.11.2024	
Обробка матеріалу для написання аналітичних розрахунків третього розділу роботи	16.11.2024-27.11.2024	
Аналітична обробка інформації та написання висновків до третього розділу роботи та висновків до всієї роботи	01.12.2024-27.12.2024	
Передзахист на кафедрі. Кінцеве оформлення роботи	10.01.2025	

Студент Лоза І.А.

Керівник Тройнікова О.М.

Вступ	8
1 Теоретичні аспекти дослідження та удосконалення прибутковості підприємства	12
1.1 Сутність прибутковості	12
1.2 Методи дослідження прибутковості	20
1.3 Дослідження факторів,що впливають на прибутковість	30
Висновки до першого розділу	37
2 Діагностика прибутковості підприємства	39
2.1 Аналіз фінансового стану підприємства	39
2.2 Дослідження формування прибутковості підприємства	45
2.3 Кореляційно-регресійний аналіз прибутковості підприємства	55
Висновки до другого розділу	60
3 Удосконалення прибутковості підприємства	61
3.1 Управління прибутковістю за рахунок оптимізації витрат	61
3.2 Удосконалення системи управління прибутковістю	70
3.3 Прогнозування динаміки зміни прибутковості підприємства	80
Висновки до третього розділу	90
Висновки	95
Список використаних джерел	97
Додатки	100

					МРЕ.315.01.04ПЗ			
Зм.	Арк.	№докум.	Підпис	Дата	Дослідження та удосконалення прибутковості підприємства	Літ.	Арк.	Аркушів
Розроб.		ЛозаІ.А.						
Перевір.		ТройніковаО.М.					6	113
Реценз.						УкрДУЗТ		
Н.Контр.		ТройніковаО.М.						
Затверд.		КірдінаО.Г.						

Вступ

Актуальність теми. В сучасних умовах ринкових відносин, у зв'язку з суттєвим розширенням прав підприємств у галузі фінансово-економічної діяльності значно зростає роль своєчасного та якісного аналізу стану підприємств, оцінки їхньої ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості, пошуку шляхів підвищення та зміцнення фінансової стабільності. Сьогодні перед вітчизняними підприємствами стоїть ключове завдання, яке полягає в можливості функціонувати та мати позитивні результати діяльності в досить складних умовах: політична нестабільність, високий рівень інфляції, наявність економічної кризи, висока конкуренція на ринках збуту, і, відповідно, значний рівень ризику втрати прибутку.

Прибуток займає провідне місце у фінансовому забезпеченні діяльності підприємств. Він найповніше характеризує ефективність господарської діяльності підприємств, їх фінансові можливості й у кінцевому підсумку визначає рівень фінансової стабільності в державі та є джерелом підвищення рівня суспільного добробуту населення.

Однак, окрім несприятливого впливу факторів зовнішнього середовища, значна частина підприємств характеризується недосконалістю, або навіть відсутністю чіткої системи управління процесом формування прибутку, що не дозволяє вирішувати проблеми виживання, забезпечення фінансової стабільності та підвищення рівня прибутковості у перспективі. Відповідно доцільним є дослідження питання управління процесом формування прибутку, яке здатне забезпечити достатній рівень матеріально-технічного забезпечення виробничого процесу, підвищити якість продукції за рахунок залучення капіталовкладень в технологічне оновлення виробництва та введення інновацій, розширити обсяги діяльності, а також сприятиме посиленню конкурентної позиції на ринку.

З теоретичної точки зору прибуток у трансформаційний період виступає як об'єкт та інструмент управління, в якому зібрано інтереси майже всіх суб'єктів економічної діяльності. Він є джерелом фінансових ресурсів суб'єктів

господарювання та держави. У якості особливого джерела формування й поповнення фінансових ресурсів підприємницьких структур прибутку в умовах існування ринкової економіки є тією частиною грошових нагромаджень підприємства, яка сприяє розширенню виробництва та підвищенню добробуту акціонерів.

Процес формування, використання та зростання прибутку підприємства має свої особливості в умовах трансформації економіки до ринкових засад господарювання. Наразі в економіці України питання одержання прибутку і підвищення стабільності діяльності - досить актуальні.

Все це зумовлює необхідність поглибленого дослідження питання управління формуванням прибутковості підприємств з метою підвищення стабільності їх діяльності.

Ступінь розробки наукової проблеми. Дослідженням теоретичних і практичних засад процесу управління прибутковістю в економіці займалось широке коло як зарубіжних, так і вітчизняних вчених-економістів. Зокрема, теоретичним основам визначення економічної сутності прибутку присвячені наукові праці А. Сміта [39], Д. Рікардо [39], К. Маркса [39], Й. Шумпетера [39], П. Самуельсона [39], Е. Чемберлена [39] та ін. Розвитку окремих положень теорії прибутку в цілому та прибутковості підприємств присвячено роботи таких вітчизняних вчених, як І. А. Бланка [7], В. І. Блонської [2], А. М. Герасимовича [2], У. Я. Груздевича [9], О. М. Тридіда [61], С. С. Стецюка [58], А. В. Череп [67], М. Ф. Огійчука [45], О. В. Олійника [46], О. О. Юшкевича [43] та ін.

Однак, у зв'язку зі змінами умов розвитку економіки і функціонування бізнесу з'являються нові проблеми і нові можливості, що, в свою чергу, вимагає проведення додаткових досліджень і виявлення нових поглядів на чинники, котрі впливають на процес управління прибутковістю підприємства.

Мета роботи полягає в дослідженні теоретико-методичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо процесу дослідження формування прибутковості підприємства.

У процесі дослідження було поставлено та вирішено такі завдання:

- розглянуто економічну сутність управління формуванням прибутковості діяльності підприємств;
- виявлено фактори впливу на управління формуванням прибутковості діяльності підприємств;
- обґрунтовано систему показників оцінки управління процесом формування прибутковості діяльності підприємств;
- здійснено фінансово-економічний аналіз діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»;
- проведено аналіз рівня та динаміки прибутковості діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»;
- здійснено кореляційно-регресійний аналіз прибутковості ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»;
- розглянуто напрями удосконалення управління формуванням прибутковості діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»;
- обґрунтовано доцільність пропозицій щодо вдосконалення діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»;
- проаналізовано економічну ефективність заходів з удосконалення управління формуванням прибутковості діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА».

Об'єктом дослідження є прибутковість підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних підходів по дослідженню прибутковості підприємства.

Методи дослідження. В процесі дослідження були використані традиційні способи та засоби економічного аналізу, а саме:

- наукового узагальнення (при визначені сутності процесів та систематизації її складових);
- порівняння (при зіставленні показників у динаміці);
- групування (при класифікації);
- графічний (при дослідженні динаміки і структури);
- синтез (для дослідження окремих сторін об'єкта, виявлення певних понять);

- індукція (для одержання загальних висновків на основі окремих фактів);
- дедукція (одержання часткових висновків на основі знання певних загальних положень);

- математичне моделювання (зокрема, кореляційно-регресійний аналіз для дослідження впливу обраних факторів на результуючий показник);

- математичної статистики (при обробці статистичних даних за звітний період).

Наукова новизна полягає у подальшому обґрунтуванні та розробці теоретичних положень та методичних рекомендацій в питаннях поліпшення процесу управління прибутковістю на підприємстві.

Основні результати проведеного дослідження, які становлять наукову новизну, полягають в тому, що були внесені пропозиції щодо удосконалення застосування системного підходу, який включає використання економічних, організаційно-розпорядчих та соціально-психологічних методів, щодо аналізу доходів, витрат і фінансових результатів в розрізі видів діяльності як єдиного комплексу системи управління, враховуючи вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на даний процес. Даний підхід дозволяє більш оптимально застосовувати аналітичні процедури з метою визначення ефективності окремих напрямків діяльності відповідно їх результатам.

Перспективність подальших наукових досліджень у даному напрямку можна описати наступним чином — розширення кола методів та підходів щодо ефективного управління прибутком на підприємстві, приймаючи до уваги той факт, що прибуткова діяльність підприємств є результатом вираженого і доцільного управління прибутком на всіх його стадіях — від формування до розподілу та використання.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці та застосуванні заходів з підвищення прибутковості підприємства.

1 Теоретичні аспекти дослідження та удосконалення прибутковості підприємства

1.1 Сутність прибутковості

В умовах існування економіки ринкового типу саме прибуток є її важливою і безумовно головною рушійною силою. Він є основною метою діяльності підприємств, а також відіграє провідну роль, висвітлюючи різнобічні економічні взаємозв'язки у процесі відтворення та забезпечує сталий розвиток підприємства.

Прибуток — це безпосередньо той показник, котрий відображає фінансові результати діяльності. А, як відомо, одним із головних питань економіки та фінансів є визначення фінансового результату діяльності підприємства.

Фінансовим результатом господарської діяльності будь-якого підприємства виступає його прибутковість, яка характеризується абсолютним (сума прибутку) та відносним (рівень рентабельності) показниками. Оскільки прибутковість підприємства вимірюється двома показниками, то варто детальніше розглянути їх - категорії «прибуток» та «рентабельність» [12].

Наразі існує безліч різнобічних точок зору щодо економічної сутності прибутку. У класичному розумінні прибуток є різницею між виручкою підприємства від реалізації продукції (товарів, послуг, робіт) та витратами на її виробництво, тобто собівартістю [1].

Різнобічне значення прибутку посилюється з переходом економіки держави до ринкових умов господарювання [3].

Наразі прибуток являє собою форму доходу підприємця, котрий здійснює конкретний вид діяльності. Така зовнішня, найбільш проста форма вираження прибутку є разом з тим недостатньою для її повної характеристики, тому що в ряді випадків активна діяльність у якій-небудь сфері може і не бути зв'язаною з одержанням прибутку (наприклад, діяльність політична, благодійна і т. д.).

Прибуток є формою доходу підприємця, який вклав свій капітал з метою досягнення визначеного комерційного успіху. Категорія «прибуток» нерозривно зв'язана з категорією «капітал» — особливим фактором виробництва - і в

усередненому виді характеризує ціну функціонуючого капіталу.

Прибуток характеризує не весь дохід, отриманий у процесі підприємницької діяльності, а тільки ту частину доходу, котра «очищена» від понесених витрат на здійснення цієї діяльності. У кількісному вираженні прибуток є залишковим показником, що представляє собою різницю між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі здійснення підприємницької діяльності [12].

Відповідно, прибуток є вартісним показником, вираженим грошовій формі. Така форма оцінки прибутку пов'язана з практикою узагальненого вартісного обліку всіх зв'язаних з ним основних показників — вкладеного капіталу, отриманого доходу, понесених витрат і т. д., а також з діючим порядком податкового регулювання [10].

Взагалі, варто сказати, що розглядаючи сутність прибутку, необхідно в першу чергу відмітити певні його характеристики, які було подано нами в таблиці 1.1.

З урахуванням розглянутих основних характеристик прибутку його поняття в найбільш узагальненому виді може бути сформульоване в такий спосіб: «Прибуток являє собою виражений у грошовій формі чистий дохід підприємця на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності, та представляє собою різницю між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі здійснення цієї діяльності»[2, с. 150].

Таблиця 1.1 - Основні ознаки прибутку та їх характеристика

Змістпредмета дослідження	Представникнауковоїшколи
1 прибуток - частина виручки, що залишається після відшкодування усіх витрат на виробничу і комерційну діяльність підприємства. Таке розумінняприбуткуобмежуєтьсятількикількісним визначенням категорії і не розкриває його економічної природи	С.Ф.Покропивний[62,с.194].
2 Прибутокпідприємства– це загальна форма грошових накопичень, що створюється підприємством будь-якої форми власності.	М.Я.Коробов[37].
3 Двоє трактування прибутку, згідно з яким прибуток – це головна мета діяльності капіталістичного підприємства, що реалізується у процесі виробництва та реалізації товарів і послуг з використанням найманої праці, діяльності самих підприємців, отримуюваного синергічного ефекту від взаємодії найманих працівників із засобами виробництва, а також виражає певну сукупність відносин економічної власності при здійсненні названих видів діяльності та праці; або ж прибуток – це перетворена, похідна форма додаткової вартості, яка з кількісного аспекту є різницею між ціною продажу товару і витратами капіталу на її виробництво. Отже прибуток як перетворена форма додаткової вартості є результатом усього авансованого капіталу, факторів виробництва (праця, капітал, земля)	С.В.Мочерний [50,с.412]
4 Прибуток- грошове втілення частини вартості додаткового продукту	Д.С. Моляков[49, с.89]
5 Прибуток - частина заново створеної вартості, виробленої і реалізованої, готової до розподілу. Таким чином, наголошується на важливості процесу реалізації виробленого продукту за кошти.	А.М. Поддєрьогін [63,с.135].

Становлення та розвиток конкурентного середовища на ринку, динамізм факторів оточення підприємств та високий ступінь комерційного ризику, що традиційно присутній в суб'єктів господарювання, потребує від них ефективного управління прибутком на підприємств.

Процес управління прибутком, що включає в себе управління його формуванням, розподілом та використанням є необхідною умовою для досягнення підприємством конкурентних переваг на ринку [8].

Основною метою управління прибутком є забезпечення максимізації добробуту власників підприємства в звітному, та наступному періодах. Дана головна мета повинна забезпечувати одночасно гармонізацію інтересів власників з інтересами держави, а також персоналу підприємства.

Слід відзначити, що навіть найбільш ефективні управлінські рішення в області формування і використання прибутку, розроблені та реалізовані на підприємстві в попередньому періоді, не завжди можуть бути повторно використані на наступних етапах його діяльності.

Саме висока роль прибутку в розвитку підприємства і забезпеченні інтересів його власників та персоналу визначають необхідність ефективного і безперервного управління ним.

Законодавство України визначає прибуток з точки зору механізму його формування. Тобто прибуток підприємства є показником фінансових результатів його господарської діяльності, що визначається шляхом зменшення суми валового доходу суб'єкта господарювання за певний період на суму валових витрат та суму амортизаційних відрахувань [14, с.132].

Предметом управління прибутковістю служать різні види прибутку, які переважно класифікують за такими ознаками як:

- за джерелами формування: прибуток від реалізації продукції, прибуток від реалізації майна, прибуток від позареалізаційних операцій;
- за складом елементів, що формують прибуток: маржинальний, валовий, балансовий і чистий прибуток підприємства;
- за характером оподаткування: оподатковувана і не оподатковувана податком частки прибутку;
- за характером інфляційного «очищення»: номінальний і реальний прибуток;
- за періодом формування: прибуток попереднього, звітного і планового періодів;
- за регулярністю формування: регулярний прибуток (збиток) та одноразовий прибуток (збиток);
- за значенням підсумку господарювання розрізняють позитивний прибуток (або, власне, прибуток) і негативний прибуток (збиток) [15].

Для визначення цілей і завдань управління прибутком звернемося до постановки цілей менеджменту в цілому.

Стратегічною метою менеджменту є зростання вартості бізнесу, максимізація добробуту власників підприємства.

Фінансовим умовою досягнення цієї мети є збалансованість грошових потоків, а тактика фінансового менеджменту полягає в забезпеченні фінансової рівноваги. Відповідно, суть управління прибутком можна сформулювати так: управління прибутком - це узгодження прагнень до зростання прибутковості і допустимого рівня ризику в рішеннях щодо формування, розподілу та використання прибутку [27].

До завдань управління відносяться, забезпечення якості прибутку, доходу на вкладений капітал, капіталізація прибутку.

Забезпечення якості прибутку передбачає, щоб в першу чергу були реалізовані резерви його зростання за рахунок операційної діяльності і реального інвестування, що забезпечують основу перспективного розвитку, оскільки саме в реальній сфері створюються матеріальні блага, а завдання фінансової сфери полягає в забезпеченні фінансовими засобами процесів реального товарообміну. При цьому масові фінансові спекуляції у відриві від операційної діяльності є джерелом криз [35].

При розподілі прибутку необхідно забезпечити достатній обсяг фінансових ресурсів на розвиток бізнесу, оскільки капіталізація прибутку визначає зростання ринкової вартості компанії. Ефективний механізм управління прибутком дозволяє в повному обсязі реалізувати поставлені цілі і завдання, сприяє результативному здійсненню всіх функцій управління.

За суб'єктам управління прибутком, джерела впливів розрізняють:

- зовнішнє управління (державне і ринкове);
- внутрішнє управління.

Заходи державного регулювання включають оподаткування прибутку, визначення загального порядку амортизації основних фондів і нематеріальних активів, створення резервів.

До ринкових важелів належать регулювання попиту і пропозиції на товарному і фінансовому ринках, коливання цін на продукцію і ресурси, вартість кредитів, прибутковість цінних паперів [21].

Внутрішнє управління прибутком здійснюється відповідно до статуту підприємства, за допомогою облікової та цінової, дивідендної політики, через

програми участі персоналу в процесі формування прибутковості та інші важелі впливу.

Управління зосереджує увагу на вирішенні двох проблем:

- вплив на контрольовані чинники;
- здійснення діяльності в умовах дії неконтрольованих чинників, які можуть вплинути на стійкість підприємства.

У ході здійснення управління має постійно проводитись оцінка та аналіз чинників економічного середовища, при цьому в процес даного аналізу мають залучатися всі рівні управління з метою охоплення найбільш повного обсягу інформації.

Особливим моментом першої стадії процесу кошторисного управління є об'єктивна оцінка сильних і слабких сторін діяльності підприємства, для здійснення якої практично всі компанії за кордоном вдаються до послуг незалежних аудиторів. В ході цього аналізу відбувається класифікація сильних і слабких сторін за принципом належності їх до довгострокового або короткострокового потенціалу [19].

До сильних сторін діяльності підприємства можна віднести такі:

- кваліфікаційний (якісний) склад зайнятих;
- сталий фінансове становище;
- правильно побудована, налагоджена і злагоджена робота управлінських структур.

Основними слабкими сторонами можуть бути:

- недостатньо інноваційна і рішуча маркетингова стратегія підприємства;
- великий відсоток повернення реалізованої продукції в зв'язку з її неналежною якістю;
- недостатня увага довгостроковим соціальним проблемам і ін.

Облік даних рекомендацій в планах підприємства є істотним моментом системи управління його діяльністю в цілому [2].

Розробка загальних завдань підприємства, що є другим етапом системи кошторисного управління прибутком, входить в обов'язок вищої ланки

управління, яке здійснює цю діяльність на основі результатів оцінки факторів впливу і аналізу сильних і слабких сторін діяльності підприємства. У формулюванні загальних цілей в узагальненому вигляді знаходить вираз «призначення» існування даної організації. Це своєрідний фундамент, на основі якого відбувається розвиток підприємства. Формулювання основних напрямків розвитку повинна носити довгостроковий характер, тобто мається на увазі, що в перспективі підприємство повинно здійснювати діяльність відповідно до сформульованими завданнями [17].

Процес управління формуванням прибутковості підприємства базується на певному укладеному механізмі. До структури даного механізму належать наступні елементи:

- державне правове і нормативне регулювання питань формування та розподілу прибутку підприємства (ухвалення законів та інших нормативних актів, що регулюють формування і розподіл прибутку підприємства, є одним з напрямків економічної політики держави);

- ринковий механізм регулювання формування і використання прибутку підприємства (попит і пропозиція на товарному і фінансовому ринках формують рівень цін на продукцію, вартість залучення кредитів, прибутковість окремих цінних паперів, середню норму прибутковості капіталу і т. д.);

- внутрішній механізм регулювання окремих аспектів формування, розподілу і використання прибутку підприємства (механізм такого регулювання формується в рамках самого підприємства, відповідно регламентуючи ті чи інші оперативні управлінські рішення з питань формування, розподілу і використання прибутку);

- система конкретних методів і прийомів здійснення управління прибутком (у процесі аналізу, планування і контролю формування і використання прибутку використовується велика система методів, за допомогою яких досягаються заздалегідь заплановані результати) [12].

Варто наголосити на тому, що забезпечення ефективного управління формуванням прибутковості підприємства визначає ряд вимог до цього процесу, серед яких основними є:

– управління прибутком безпосередньо пов'язано з виробничим менеджментом персоналу, інвестиційним менеджментом, фінансовим менеджментом і деякими іншими видами функціонального менеджменту);

– комплексний характер формування управлінських рішень (усі управлінські рішення в області формування і використання прибутку найтіснішим чином пов'язані між собою і мають прямий або непрямий вплив на кінцеві результати управління прибутком);

– високий динамізм управління (це пов'язано з високою динамікою факторів зовнішнього середовища на стадії переходу до ринкової економіки, і в першу чергу зі зміною кон'юнктури товарного і фінансового ринків);

– багатоваріантність підходів до розробки окремих управлінських рішень (підготовка кожного управлінського рішення в сфері формування, розподілу і використання прибутку повинна враховувати альтернативні можливості дій);

– орієнтованість на стратегічні цілі розвитку підприємства (узгодженість із загальною системою управління підприємством) [9].

Таким чином, зазначимо, що прибутковість це показник, який характеризує ефективність діяльності підприємства з точки зору здатності його приносити прибуток та забезпечувати ефективне відтворення використаних ресурсів. Саме висока роль прибутку в розвитку підприємства і забезпеченні інтересів його власників та персоналу визначають необхідність ефективного і безперервного управління ним.

А, в свою чергу, процес управління прибутком, що включає в себе управління його формуванням, розподілом та використанням є необхідною умовою для досягнення підприємством конкурентних переваг на ринку. Основною метою управління формуванням прибутковості є забезпечення максимізації добробуту власників підприємства в звітному, та наступному періодах. І ця мета зобов'язана забезпечувати одночасно задоволення інтересів власників як з інтересами держави, так і з персоналом підприємства.

1.2 Методи дослідження прибутковості

Виявлення чинників, що впливають на прибуток, передбачає вивчення економічних умов його формування, адже безпосередньо під впливом зовнішніх і внутрішніх умов господарської діяльності підприємства істотно змінюються абсолютна величина і відносний рівень прибутку [32].

Успішне функціонування діяльності будь-якого підприємства в сучасних економічних умовах характеризується наявністю прибутку, котрий прийнято вважати основним джерелом його власного капіталу, а також забезпечує його фінансову стійкість.

Одним із напрямків максимізації прибутку є підвищення якості цього показника, що, як зазначалось вище, формується під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів. Під якістю прибутку прийнято розуміти його зміст, характер його формування під впливом різних факторів [28].

Часом якість прибутку зводиться до проблеми достовірності бухгалтерської звітності, що в результаті звужує безпосередньо його аналіз.

Звісно ж, що якість прибутку - це характеристика тих чи інших факторів формування показників фінансових результатів, що мають і не мають кількісного виміру, обумовлених управлінськими рішеннями в області маркетингу, виробничого та фінансового менеджменту.

З метою всебічної оцінки управління формуванням прибутковості необхідно здійснювати аналіз сукупності факторів, під впливом яких формуються рівень і сума прибутку. При цьому, варто пам'ятати, вплив факторів може бути як негативним, так і позитивним [14].

Фактори, що впливають на прибуток, численні і різноманітні. Обмежити їх вплив доволі таки складно. Всі фактори, що впливають на управління формуванням прибутковості підприємства, поділяють на:

- головні, які суттєво впливають на рівень і суму прибутку;
- другорядні, впливом яких у більшості випадків нехтують.

Будь-яка зміна прибутку — це сигнал для прийняття управлінських рішень, які спрямовані на виявлення фактора впливу. Якщо фактор негативний, то необхідно приймати управлінське рішення, яке направлене на його усунення.

У разі, коли фактор позитивний, то управлінське рішення пов'язане з реінвестуванням, інвестиційними вкладеннями [13].

1.3 Дослідження факторів, що впливають на прибутковість

У ринкових умовах успішне функціонування будь-якого підприємства можливе лише завдяки досягненню певних фінансових результатів, показниками яких є прибуток і рентабельність.

Основними джерелами інформації для оцінки ефективності діяльності є звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, примітки до фінансової звітності тощо.

Дослідження ролі і значення прибутку в розвитку підприємства показує, що прибуток — один з головних аспектів діяльності підприємства. Це визначає необхідність ефективного і безперервного управління ним. Управління прибутком представляє собою процес пошуку і прийняття управлінських рішень за всіма основними аспектами його формування, розподілу і використання на підприємстві [25].

Основним інструментом управління прибутковістю вважається аналіз рентабельності за даними звітності, який має на меті надання інформації як про зовнішнє оточення (про розвиток підприємства в галузі в минулому і майбутні перспективи в цілому), так і про внутрішні можливості підприємства. а також служить інструментом прийняття рішень в кожному блоці управління (планування, організація, координування, облік і контроль, мотивація).

Зокрема, представимо схему характеристики ролі прибутку підприємства в умовах ринкової економіки на рисунку 1.1

Рисунок 1.1. Характеристика ролі прибутку підприємства в умовах ринкової економіки

Для забезпечення основних принципів такого аналізу — системності та комплексності, економічності, націленості на вирішення проблем — перед його проведенням рекомендовано сформулювати систему аналітичних показників. У систему включають мінімально необхідну і достатню кількість взаємопов'язаних аналітичних показників, серед яких [42]:

- натуральні і вартісні;
- абсолютні і відносні;
- середні і питомі;
- кінцеві та приватні;
- кількісні та якісні характеристики.

В рамках управління прибутковістю підприємства доцільно використовувати також прийоми таких видів аналізу як:

- динаміка прибутку суб'єкта господарювання;
- вертикальний аналіз (структура доходів і витрат);
- аналіз коефіцієнтів (рентабельність);
- факторний аналіз.

Загалом, кількісні методи аналізу завжди вимагають якісної перевірки отриманих висновків досвідченими фахівцями-експертами. Аналіз проводиться для постановки проблеми і підготовки управлінських рішень. Аналіз здійснюється в наступній послідовності:

визначення цілей аналізу;

- збір інформації;
 - обробка інформації з метою забезпечення достовірності і порівнянності даних;
 - формування системи аналітичних показників;
 - розробка алгоритму проведення аналізу;
 - розрахунок показників, складання аналітичних таблиць, схем, діаграм;
 - порівняння розрахованих показників з плановими величинами, з нормативами, з середньогалузевими даними;
 - визначення факторів, що впливають на показники;
 - побудова факторних моделей, аналіз взаємозв'язку і взаємозалежності показників, факторів;
 - постановка проблеми — узагальнення результатів аналізу, висновки,
- рекомендації для прийняття управлінських рішень [11].

Для вироблення дієвих управлінських рішень необхідно результати фінансового аналізу розглядати у взаємозв'язку з аналізом ринку, управлінським обліком і управлінським аналізом. У свою чергу, керівники та провідні фахівці повинні мати уявлення про те, як діяльність їх підрозділів впливає на фінансові параметри, і бути, відповідно, мотивованими в поліпшенні цих параметрів [24].

Головною метою управління прибутком є забезпечення збільшення добробуту власників підприємств на цей момент і у перспективі. Ця мета повинна забезпечувати одночасно гармонізацію інтересів власників з інтересами держави і персоналу підприємства. Виходячи з головної мети, система управління прибутком дає змогу вирішувати такі завдання:

- забезпечення максимізації розміру прибутку, що формується

відповідно до ресурсного потенціалу підприємства;

- забезпечення оптимальної пропорційності між рівнем прибутку і допустимим рівнем ризику;
- забезпечення виплат необхідного рівня доходу на інвестований капітал власникам підприємства;
- забезпечення формування відповідного обсягу фінансових ресурсів за рахунок прибутку відповідно до завдань розвитку підприємства на майбутній період;
- забезпечення постійного зростання ринкової вартості підприємства;
- забезпечення ефективності програм участі персоналу щодо управління прибутком [26, с. 150-157].

В цілому, з метою оцінки управління формуванням прибутковості діяльності підприємств доцільно використовувати дві групи показників:

- абсолютні (валовий прибуток, прибуток від операційної діяльності, прибуток від ін. видів діяльності(інвестиційна, фінансова), чистий прибуток тощо);
- відносні (показники рентабельності) [27, с. 350].

Зокрема, валовий прибуток — це економічний результат діяльності суб'єктів господарської діяльності, що визначається як різниця між чистою виручкою від реалізації продукції, робіт, послуг і виробничою собівартістю. Під чистою виручкою розуміють різновид кінцевого результату, що визначається вирахуванням із загальної виручки від реалізації продукції (робіт, послуг, наданих знижок, повернення проданих товарів, податку на додану вартість, акцизного збору. Якщо виробнича собівартість перевищує чисту виручку, то це означає, що підприємство замість валового прибутку отримує валовий збиток.

Після цього визначають прибуток від операційної діяльності. Він визначається відніманням від валового прибутку операційних витрат і додаванням до одержаного результату інших операційних доходів. До операційних витрат відносять адміністративні (загальногосподарські) витрати, витрати на збут, собівартість реалізованих виробничих запасів, визнані

економічні санкції, втрати від операційних курсових різниць, безнадійні борги тощо. Джерелом інших операційних доходів можуть бути доходи від операційної оренди активів та операційних курсових різниць, дохід від реалізації оборотних активів, відшкодування раніше списаних активів тощо. Операційна діяльність підприємства — це його основна діяльність, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю [28].

Як бачимо, за економічним змістом валовий прибуток і операційний прибуток істотно відрізняються між собою. Якщо перший з них характеризує, по суті, ефективність на стадії виробництва продукції, то другий дає змогу судити про ефективність використання всіх витрат. Чим менша різниця між сумою валового й операційного прибутку, тим вищою буде ефективність діяльності підприємства за інших однакових умов господарювання в даний звітний період [29].

Наступним абсолютним показником є прибуток або збиток від звичайної діяльності до оподаткування, який являє собою результат від фінансової діяльності, що визначається додаванням до операційного прибутку доходу від участі в капіталі, фінансових доходів у формі дивідендів, відсотків, отриманих від фінансових інвестицій, та інших доходів (від реалізації фінансових інвестицій, необоротних активів і майнових комплексів, доходу від неопераційних курсових різниць), і відніманням від одержаного результату фінансових витрат у формі процентів та інших витрат, пов'язаних із залученням позичкового капіталу, втрат (збитків) від участі в капіталі та інших витрат (собівартість фінансових інвестицій, необоротних активів і майнових комплексів, втрат від неопераційних курсових різниць, втрат від уцінки фінансових інвестицій і необоротних активів) [30].

Під звичайною діяльністю розуміють будь-яку основну діяльність підприємства, а також операції, що її забезпечують або виникають унаслідок її проведення. Методика визначення прибутку від звичайної діяльності побудована таким чином, що нею враховуються фінансові результати від усіх видів діяльності. А це означає, що підприємство може мати операційний прибуток, але через неефективне господарювання за окремими напрямками звичайної

діяльності воно може понести істотні втрати цього прибутку і навіть отримати збиток. Ефективне господарювання передбачає, що прибуток від звичайної діяльності повинен перевищувати операційний прибуток і чим вищий ступінь такого перевищення, тим за інших однакових умов буде кращим фінансово-економічний стан підприємства. Важливо також пам'ятати, що прибуток від звичайної діяльності, розрахований на даній (третій) стадії, є об'єктом оподаткування [31, с. 120].

Зокрема, прибуток (збиток) від звичайної діяльності після оподаткування визначають як різницю між прибутком від звичайної діяльності до оподаткування та сумою податків на прибуток.

Наступним абсолютним показником виступає чистий прибуток (збиток), який визначають як алгебраїчну суму прибутку (збитку) від звичайної діяльності після оподаткування та надзвичайного прибутку, надзвичайного збитку і податків з надзвичайного прибутку. Надзвичайний прибуток (збиток) може бути отриманий від операції (події), яка не є характерною для звичайної діяльності і не очікується, що вона повторюватиметься періодично або в кожному наступному звітному періоді. Чистий прибуток повністю залишається в розпорядженні підприємства. Цим і зумовлюється його велике значення [8]. Чим краще працює підприємство, тим більший воно одержує прибуток, тим міцніший його економічний стан і положення на ринку. Лише маючи достатню суму прибутку, підприємство може своєчасно, з урахуванням вимог ринку переорієнтувати виробництво, реконструювати його, придбати нові, більш продуктивні засоби виробництва, новітніші технології і завдяки цьому забезпечити істотне зростання обсягу виробництва продукції, значно поліпшити її якість, скоротити витрати і цим досягти високої конкурентної спроможності. Це, в свою чергу, є гарантом того, що підприємство й надалі буде спроможним одержувати високі прибутки без загрози стати банкрутом. Саме тому прибуток розглядається як критерій ефективності діяльності підприємств в умовах ринку [32].

Однак, абсолютні показники далеко не завжди відображають рівень ефективності діяльності підприємства, оскільки вони можуть зростати за

рахунок екстенсивного використання виробничих ресурсів. Тому для об'єктивної оцінки ефективності використання ресурсів застосовують відносну величину — рентабельність як співвідношення абсолютної величини економічного ефекту (прибутку) і обсягу засобів, які використовуються для його одержання (матеріальних, трудових та ін.) [33].

На нашу думку, рентабельність виступає індикатором прибутковості підприємства, а також характеризує ефективність вкладеного капіталу, розпорядження грошовими та матеріальними коштами. Вона вимірюється за допомогою цілої системи відносних показників, що характеризують ефективність роботи підприємства в цілому, прибутковість різних напрямів діяльності, вигідність виробництва окремих видів продукції.

Окрім цього, показники рентабельності прямо відображають ефективність функціонування підприємства та ефективність управління прибутковістю. Згідно норматив, показники рентабельності не мають бути нижчими за 0, тобто від'ємними.

Оцінка ефективності управління прибутковістю відповідно до шкали, що вказана у таблиці 1.2 нижче, дає змогу визначити необхідність та напрям змін в управлінні прибутковістю.

Таблиця 1.2 - Шкала оцінки ефективності управління прибутковістю на підприємстві

значення показника рентабельності	рівень ефективності управління прибутковістю
> 0	управління є ефективним; підприємство отримує прибутки.
0	управління є недостатньо ефективним; підприємство є самоокупним, але не генерує прибутки.
< 0	управління є неефективним; підприємство отримує збитки.

Зміна рівня того чи іншого показника рентабельності залежить від зміни економічних та організаційно-технічних факторів виробництва й реалізації продукції (робіт та послуг) [34].

Для оцінки ефективності господарювання підприємства варто розраховувати рентабельність за такими групами:

показники рентабельності щодо реалізації;
показники рентабельності щодо активів;
показники рентабельності щодо власного капіталу і зобов'язань;
показники рентабельності витрат і продукції [35].

Детальне пояснення їх подано в додатку А.

До першої групи показників рентабельності відносимо:

- 1) рентабельність за валовим прибутком (маржинальним доходом)

являє собою відношення валового прибутку (маржинального доходу) до чистої виручки від реалізації (чистого доходу):

$$P_{\text{вп}} = \frac{\text{ВП}}{\text{ЧД}}, \quad (1.1)$$

де ВП валовий прибуток (маржинальний дохід);

ЧД (ВР) чиста виручка від реалізації (чистий дохід).

- 2) рентабельність за операційним прибутком являє собою відношення операційного прибутку до чистого доходу від реалізації продукції:

$$P_{\text{оп}} = \frac{\text{ОП}}{\text{ЧД}}, \quad (1.2)$$

де ОП операційний прибуток.

- 3) рентабельність за чистим прибутком являє собою відношення суми чистого прибутку до чистого доходу від реалізації:

$$P_{\text{чп}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ЧД}}, \quad (1.3)$$

де ЧП чистий прибуток.

До другої групи показників рентабельності підприємств відносять наступні:

- 1) рентабельність активів - відношення чистого прибутку до середньої величини активів підприємства:

$$P_A = \frac{\text{ЧП}}{A}, \quad (1.4)$$

де А середня величина активів підприємства.

де P_A рентабельність активів, виражена у відсотках.

2) рентабельність необоротних активів розраховується як відношення чистого прибутку до середньої величини необоротних активів:

$$P_{HA} = \frac{ЧП}{HA}, \quad (1.5)$$

де HA середня величина необоротних активів;
ЧП чистий прибуток.

3) рентабельність оборотних активів розраховується як відношення чистого прибутку до середньої величини оборотних активів:

4)

$$P_{OA} = \frac{ЧП}{OA}, \quad (1.6)$$

де OA середня величина оборотних активів;
ЧП чистий прибуток.

До третьої групи показників рентабельності підприємств відносимо

наступні:

1) рентабельність власного капіталу розраховується як відношення чистого прибутку до середньої величини власного капіталу:

$$P_{BK} = \frac{ЧП}{BK}, \quad (1.7)$$

де BK власний капітал;
ЧП чистий прибуток.

I, нарешті, четверта група показників рентабельності діяльності

підприємств включає такі показники:

1) Рентабельність операційних витрат розраховується як відношення прибутку від операційної діяльності до величини операційних витрат:

$$P_{OV} = \frac{ПОД}{ОВ}, \quad (1.8)$$

де ПОД прибуток від операційної діяльності;
ОВ величина операційних витрат.

2) Рентабельність продукції за валовим прибутком розраховується як відношення валового прибутку до собівартості реалізованої продукції:

$$P_{\text{СРП}} = \frac{\text{ВП}}{\text{СРП}}, \quad (1.9)$$

де СРП собівартість реалізованої продукції;

ВП валовий прибуток.

Основним узагальнюючим показником, що характеризує собівартість і рівень рентабельності продукції, є витрати на 1 гривню товарної продукції. Саме цей показник дозволяє простежити динаміку зміни собівартості за ряд років діяльності підприємства. Показник рівня витрат на гривню товарної продукції ($V_{\text{Грн.}}$) обчислюється шляхом розподілу загальної суми витрат на виробництво товарної продукції (V) на її обсяг (ТП):

$$V_{\text{Грн.}} = \frac{V}{\text{ТП}} \quad (1.10)$$

Після розрахунку показників слідує зведення їх в табличну форму, де аналізується їх величина, динаміка зміни, відповідність нормам, формуються висновки про ефективність діяльності підприємства та розробляються рекомендації щодо шляхів підвищення прибутковості [15].

Варто зазначити, що серед пріоритетних напрямків дослідження ефективності діяльності підприємства є факторний аналіз [36]. Відбір факторів, що визначають величину досліджуваного показника, оцінка впливу кожного фактора на його зміну, взаємозв'язок відібраних факторів основні етапи проведення факторного аналізу. Наразі для проведення факторного аналізу переважно використовуються ланцюгові підстановки та їх похідні (метод абсолютних та відносних різниць, індексний метод тощо). Незважаючи на ряд переваг (простота, наочність, функціональний зв'язок між факторами і досліджуваним показником), зазначені методичні прийоми мають і низку недоліків. Так, результати досліджень багато в чому залежать від послідовності включення факторів у «ланцюжок» розрахунків. Кількість факторів-співмножників, що знаходяться у функціональному зв'язку з результативним показником у певній мірі обмежена.

Водночас апарат кореляційно-регресійного аналізу на відміну від прийому ланцюгових підстановок та його різновидів дозволяє:

оцінити вплив не тільки кожного окремого фактора на рівень досліджуваного показника, але і їх сукупний вплив;

побудувати прогноз досліджуваного показника за умови наявності прогнозованих значень кожного фактора.

Отже, успішне функціонування будь-якого підприємства можливе лише завдяки досягненню певних фінансових результатів, показниками яких є прибуток і рентабельність. Базовим інструментом управління прибутковістю вважається аналіз рентабельності за даними звітності, який має на меті надання інформації як про зовнішнє оточення (про розвиток підприємства в галузі в минулому і майбутні перспективи в цілому), так і про внутрішні можливості підприємства, а також служить інструментом прийняття рішень в кожному блоці управління (планування, організація, координування, облік і контроль, мотивація). Для вироблення дієвих управлінських рішень необхідно результати фінансового аналізу розглядати у взаємозв'язку з аналізом ринку, управлінським обліком і управлінським аналізом.

Висновки до першого розділу

Кінцевою метою управління прибутковістю виступає забезпечення максимально високого рівня добробуту власників підприємства як у звітному, так і майбутньому періодах. Дана мета має передбачати забезпечення одночасно гармонізацію інтересів власників у той же час і з інтересами держави, і з персоналом підприємства. Управління прибутком підприємства, котрий був отриманий в результаті його господарської діяльності, охоплює такі процеси як: планування; формування; розподіл; використання прибутку. Варто наголосити на тому, що управління прибутковістю необхідно розглядати в комплексі з аналізом усіх сфер діяльності підприємства, оскільки на рівень прибутку мають як прямий, так і опосередкований вплив різноманіття факторів і зовнішнього

середовища, і внутрішнього середовища на підприємстві. Крім того, від ефективного розподілу і використання прибутку, отриманого за звітний період часу, багато в чому залежать і подальші об'єми прибутку. Відповідно, як у короткостроковій перспективі (наступний звітний період), так і в довгостроковій, котра включає в себе найближчі роки. Сам процес управління прибутковістю на підприємстві ґрунтується на проведенні аналізу прибутковості. Але перед початком аналізу надзвичайно важливо визначити те, яка саме форма аналізу в результаті принесе найкращий ефект. Відповідно до вищепереліченого, менеджерам суб'єкта господарювання варто коректно надати оцінку ситуації, котра мала місце відбутися на даному підприємстві і, в результаті, обрати саме ту форму аналізу, котра в результаті проведення надасть найбільш достовірну та необхідну інформацію для розробки заходів з управління прибутковістю з ціллю подальшого підвищення рівня на аналізованому суб'єкті господарювання. І лише після цього необхідно переходити до процесу детермінування тих факторів, які впливають на прибутковість, обчислення показників оцінки прибутковості і, в результаті, здійснити планування прибутку на підприємстві.

2 Діагностика прибутковості підприємства

2.1 Аналіз фінансового стану підприємства

Юридична особа ПРАТ "АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА", код ЄДРПОУ 30965655, було зареєстровано 19.12.2005.

Основними видами продукції, яку випускає ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» пиво, безалкогольні напої, питна вода, слабоалкогольні напої, пивоварний солод.

У таблиці 2.1 представлені дані про місцезнаходження підприємства та його реквізити.

Таблиця 2.1 - Ідентифікаційні реквізити, місцезнаходження ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»

повне найменування	приватне акціонерне товариство «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»
скорочене найменування (за наявності)	ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»
організаційно-правова форма	приватне акціонерне товариство
поштовий індекс	61025
область, район	м. Харків, Харківський р-н
населений пункт	м. Харків
вулиця, будинок	вул. Роганська 161

За порядком створення ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» юридична особа приватного права.

Залежно від середньооблікової кількості працюючих 1523 особи ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» вважається суб'єктом великого підприємництва.

Залежно від способу створення, складу та формування статутного капіталу згідно з ГКУПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» є корпоративним підприємством, а залежно від форми власності - приватним акціонерним товариством (ПрАТ).

ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» очолюване генеральним директором,

якому підпорядковуються центральний офіс і представництва. Ним забезпечується:

- планування діяльності фірми;
- контроль за виконанням поставлених цілей, завдань, функцій;
- визначення стратегічних напрямів діяльності.

Керівництво поточною діяльністю ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» здійснює генеральний директор на основі єдиноначальності, в рамках компетенції і прав, визначених Статутом і рішенням Зборів Учасників. Він самостійно призначає на посаду та звільняє свого заступника, комерційного директора, виконавчого директора та фінансового директора. Генеральний директор приймає на роботу і звільняє з роботи працівників Товариства, укладає з ними контракт; визначає умови оплати праці працівників Товариства, його представництв і філій. Генеральний директор має право без доручення здійснювати дії від імені Товариства [76].

У Товаристві укладено Колективний договір між керівництвом та працівниками від 12.02.2013 р., зареєстрований Управлінням праці та соціального захисту населення. Основні параметри Колективного договору:

- розвиток добровільних, благодійних ініціатив працівників;
- реалізація соціальних проектів;
- цільові соціальні інвестиції;
- удосконалення внутрішніх процесів та управління у сфері гендерної політики;
- розвиток корпоративного волонтерства, підтримка медицини;
- розширення маршрутної мережі роботи автотранспорту;
- забезпечення заходів щодо охорони праці, техніки безпеки та безпеки руху;
- підвищення заробітної платні штатних працівників [76].

Основним правовим актом, який регулює діяльність даного підприємства, є Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. Для регулювання правових основ діяльності використовуються Цивільний кодекс України, закони «Про

господарські товариства», «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців», статут підприємства, Генеральна тарифна угода, колективний договір, інші нормативно-правові акти Президента України та Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Також діяльність регулюється на основі рішень загальних зборів акціонерів, наглядової ради, правління та ревізійної комісії [76].

Окрім позицій на пивному ринку, ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» має різноманітний портфель безалкогольної продукції. Основними ринками збуту продукції корпорації є Україна, Молдова, Білорусь та країни Прибалтики. Галузь характеризується жорсткою конкуренцією та великим ступенем впливу цінового фактору на прийняття рішення про покупку.

Основні види сировини: ячмінь, цукор, хміль, рисова січка, кукурудзяна крупа, солод. Сировина придбається як у виробників на ринку України так і за кордоном.

В сучасних умовах пивоварний ринок України можна охарактеризувати як олігополістичний. Не зважаючи на присутність великої кількості виробників пива, більше 90% ринку контролюють чотири підприємства. Основними представниками пивоварної галузі України є: ПАТ «САН ІнБев Україна» (ринкова частка становить 32%) [79], ПАТ «Карлсберг Україна» (29,5%) [80],

ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» (24,5%) [76], ПрАТ «Ефес Україна» (5,2%) та ПАТ «Пиво-безалкогольний комбінат «Радомишль» (2,8%) [81]. Частки малих пивоварень становлять приблизно 6% і поступово зменшуються.

Стратегія ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» націлена на задоволення вимог та очікувань замовників і, за рахунок цього, на утримання позиції на ринку пива та безалкогольних напоїв в умовах економічної кризи в Україні при постійній увазі до високої якості продукції, збереження навколишнього середовища, забезпечення гідних та безпечних умов праці, розвиток та професійне навчання персоналу.

З кожним роком ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» впроваджує

інноваційні та енергозберігаючі технології, що покращує екологічні характеристики виробництва, мінімізує шкідливі викиди у довкілля та забезпечує ощадливе використання ресурсів. На підприємствах групи впроваджена і сертифікована система управління безпекою та гігієною праці OHSAS 18001:2007 [77].

Основні положення облікової політики ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»: основні засоби обліковуються за історичною (або доцільною) собівартістю, за вирахуванням накопиченого зносу та накопичених збитків від знецінення [76].

У випадках коли інформація про собівартість не була доступна, керівництво використовувало оцінки, зроблені незалежними професійними оцінниками. Основою такої оцінки була справедлива вартість, яка визначається як сума, за яку актив можна було б обміняти в операції між добре обізнаними сторонами, які бажають здійснити таку операцію.

Справедлива вартість активів, для яких існує ринок, визначалась за їхньою ринковою вартістю. Підприємство обрало для використання справедливую вартість в якості доцільної вартості станом на дату переходу до МСФЗ для будівель, споруд, та історичну для інших основних засобів.

Капіталізовані витрати включають основні витрати на модернізацію та заміну частин активів, які збільшують термін їхнього корисного використання або покращують їхню здатність генерувати доходи. Витрати на ремонт та обслуговування основних засобів, які не відповідають наведеним вище критеріям капіталізації, відображаються у складі прибутку або збитку того періоду, в якому вони виникають.

ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» має змішану дивізійну організаційну систему управління, яка орієнтована як на регіони, так і на продукцію, що є доволі вдалим варіантом для ведення діяльності даної компанії. Крім того, дивізійна організаційна структура в цілому відповідає умовам динамічного середовища та організаціям із великою кількістю напрямків виробництва, життєвий цикл яких відносно тривалий, а ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» і є саме такою організацією. Стратегія аналізованого підприємства направлена на

задоволення вимог та очікувань замовників, утримання позиції на ринку пива та безалкогольних напоїв в умовах економічної кризи в Україні завдяки постійній увазі до високої якості продукції, збереження навколишнього середовища, забезпечення гідних та безпечних умов праці, розвитку та професійному навчанні персоналу.

2.2 Дослідження формування прибутковості підприємства

З метою відображення фінансово-економічного стану ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» проведемо аналіз за наступними напрямками за період 2020-2023 рр.:

- проаналізуємо показники використання основних фондів та оборотних засобів підприємства;
- охарактеризуємо виробництво та структуру реалізованої продукції;
- проаналізуємо показники ліквідності, платоспроможності, ділової активності та рентабельності.

Стійкість фінансового стану підприємства в значній мірі залежить від доцільності та правильності вкладення фінансових ресурсів в активи, які є динамічними за своєю природою.

У процесі функціонування підприємства обсяг та структура активів змінюються, найбільш загальні уявлення про їх зміну можна дізнатися, розрахувавши показники майнового стану підприємства. Саме активбухгалтерського балансу підприємства дозволяє дати оцінку майна підприємства (Додатки Б, В, Г, Д, Е, Є).

Аналіз динаміки валюти балансу та його структури проводиться шляхом порівняння даних загальної вартості майна підприємства (валюти балансу) на початок і кінець звітного періоду [78].

Для початку охарактеризуємо динаміку вартості майна ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» протягом аналізованого періоду в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 - Характеристика майнового стану ПрАТПивзаход
Роганьзаперіод 2020-2023 рр.

значення показника, тис. грн.							
показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2021 р. до 2020 р.	2022 р. до 2021 р.	2023 р. до 2022 р.
майно всього, у т. ч.	3171190	3209343	4687477	6881460	+1,2	+46,1	+46,8
необоротні активи	1835103	1726793	3138341	5216689	-5,9	+81,7	+66,2
оборотні активи	1336087	1482550	1549136	1664771	+11,0	+4,5	+7,5
коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	0,728	0,859	0,494	0,319	+17,9	-42,5	-35,3

Як бачимо з даних таблиці 2.2 динаміка вартості майна протягом аналізованого періоду позитивна зростання на 46,8%. Необоротні активи практично з кожним роком збільшувались, зокрема станом на 2023 р. зросли на 66,2% порівняно з 2022 р., що в результаті призвело до збільшення їх питомої ваги у структурі майна підприємства з 57,86% до 75,8%. Оборотні активи також збільшувались з кожним роком, однак не так стрімко, як необоротні, зокрема у 2023 р. спостерігався їх приріст на 7,5% відносно 2022 р. Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів демонструє неоднозначну динаміку, проте варто зазначити, що у 2023 р. у порівнянні з 2020 р. Він знизився на 43,8%, що вказує на зниження здатності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» оперативно реагувати на зовнішні зміни.

Однак, для більш ширшого розуміння майнового стану на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» застосуємо ряд показників, за допомогою яких безпосередньо і здійснюють діагностичну оцінку майнового стану підприємства. В свою чергу, саме на основі аналізу цих показників, ми зможемо діагностувати поточний майновий стан діяльності підприємства, і з даною метою пропонуємо здійснити їх розрахунок та порівняння з нормативними

значеннями в табл. 2.3.

Таблиця 2.3 - Розрахунок показників майнового стану підприємства
ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» за період 2020-2023 рр.

показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	нормативне значення
коефіцієнт реальної вартості основних засобів	1,010	0,980	0,940	0,860	збільшення
коефіцієнт мобільності активів	0,728	0,859	0,494	0,319	збільшення
частка оборотних виробничих фондів в активах	0,421	0,462	0,330	0,242	збільшення
частка основних засобів в активах	0,51	0,47	0,62	0,75	збільшення
фондомісткість	1,138	1,013	1,486	2,38	зменшення
фондовіддача	0,878	0,986	0,672	0,418	збільшення
коефіцієнт зносу ОЗ	0,554	0,589	0,445	0,566	< 0
коефіцієнт придатності ОЗ	0,445	0,41	0,554	0,433	> 0
коефіцієнт оновлення ОЗ	0,005	0,07	0,003	0,032	збільшення
коефіцієнт вибуття	0,189	0,138	0,052	0,073	оновлення ОЗ
коефіцієнт приросту	0,25	0,271	0,124	0,1	збільшення

Отримані в таблиці 2.3 результати дають змогу зробити наступні висновки, що, в цілому, динаміка майнового стану ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» є досить неоднозначною. Зокрема, значення розрахованих показників доволі відхиляються від встановлених для них нормативів. Також станом на 2023 р. ряд показників майнового стану ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» продемонстрували незначну тенденцію до поліпшення. Це стосується коефіцієнту реальної вартості основних засобів, який знизився відносно минулого року на 8,5%. Варто пам'ятати те що, коли коефіцієнт реальної вартості основних виробничих засобів у майні підприємства сягає критичної позначки (0,2-0,3), то реальний виробничий потенціал підприємства буде низьким і потрібно буде терміново шукати кошти для виправлення становища. Коефіцієнт мобільності активів теж знизився у порівнянні з минулорічним результатом на 35,4%, що говорить про те, що підприємство знижує шанс змінити структуру активів протягом короткого періоду часу.

Частка оборотних виробничих фондів також демонструє негативну динаміку спад на 26,7% відносно минулого року. Проте частка основних засобів в активах зросла, що вказує на те, що підприємство у майбутньому планує наростити обсяги виробництва.

На жаль, показники фондомісткості та фондovіддачі теж не продемонстрували позитивних результатів в звітному періоді спостерігаються незначні негативні тенденції. Коефіцієнт зносу основних засобів також зріс, що говорить про збільшення рівня зносу основних засобів, їх застарілість та необхідність подальшого оновлення. Те саме підтвердив і коефіцієнт придатності основних засобів (зниження на 21,8%). Однак, як зазначалось раніше, ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» незначними темпами поповнює свої запаси, про що також засвідчує незначне зростання коефіцієнту оновлення основних засобів. Коефіцієнти вибуття та приросту основних засобів демонструють нам певний баланс, оскільки приріст основних засобів перевищує їх вибуття. В цілому, варто відзначити, що результати розрахованих показників майнового стану ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» за період 2020-2023 рр. свідчать про наявність негативних тенденцій, що відбуваються в динаміці активів підприємства, а саме: збільшення ступеня зносу основних засобів, зменшення частини оновлених основних засобів, зменшення частини реальної вартості основних засобів у вартості майна підприємства. Можна зробити висновок, що підприємство не проводило вагомих заходів щодо оновлення основних засобів, але дана ситуація не є катастрофічною, адже значення коефіцієнта вибуття основних засобів в аналізованому періоді є меншим, ніж значення вищезгаданого коефіцієнта. Щодо шляхів підвищення ефективності використання основних виробничих фондів підприємства, то використовувати екстенсивний напрям, варто звернути увагу на збільшення часу роботи основних виробничих фондів, оскільки як показало дослідження наразі на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» є простої, обладнання не використовується на повну. Найважливіші шляхи підвищення ефективності використання основних активів підприємства: поліпшення складу, структури і стану основних фондів підприємства, удосконалення планування, управління і

організації праці та виробництва, продуктивності праці на підприємстві, підвищення та розвиток матеріального та морального стимулювання праці. Якщо ж говорити про заходи по прискоренню оборотності оборотних активів підприємства, то варто наголосити на оптимізації строків виготовлення продукції в результаті удосконалення технологічних процесів, ширшого застосування конструкцій, агрегатів та напівфабрикатів, зменшенні виробничих запасів у результаті покращення організації матеріально-технічного постачання, зменшення дальності їх транспортування, а також економії матеріальних ресурсів, кращого їх зберігання та обліку, суворого дотримання норм витрат матеріалів на одиницю продукції, ну й удосконаленні розрахунків із замовниками та інших заходів щодо поліпшення фінансової та платіжної дисципліни. Основними видами продукції, яку випускає ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», є пиво, безалкогольні напої, питна та мінеральна води, слабоалкогольні напої, пивоварний солод. Варто також наголосити на тому, що на міжнародній арені ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» зарекомендувало себе як надійний партнер, про що свідчить 100% виконання умов зовнішньоторговельних контрактів, відсутність рекламаций та спорів між сторонами зовнішньоекономічних відносин. Зокрема, динаміку виробництва основних видів продукції ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» відображено в Додатку Ж. Також для наглядності відобразимо графічно співвідношення випуску продукції ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» на рисунку 2.1.

Рисунок 2.1 - Співвідношення випуску продукції ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»

З Додатку Ж можна побачити, що найбільшу питому вагу у структурі випущеної продукції займає пиво 56,5%. Далі йдуть безалкогольні напої (33,83%) та мінеральна вода (6,40%). Слабоалкогольні напої відповідно складають 2,08%. Сільське господарство займає 0,10%, а вторинна переробка 1,08%. Відносно 2020 р. та 2021 р. динаміка негативна, проте порівнюючи з 2022 р., можна стверджувати, що темпи приросту в цілому - позитивні.

Динаміка реалізації продукції по асортименту ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» представлена у Додатку 3. Переглянувши реалізацію продукції ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», можна стверджувати, що як у 2022-му (56%), так і в 2023-му р. (56,8%) реалізація пива займає найбільше частку серед інших видів продукції компанії. Подібна ситуація спостерігалась і в попередні роки. Далі слідує безалкогольні напої (33,2%), мінеральна вода (6,6%), слабоалкогольні напої (2,1%), вторинна переробка (1,2%), а також продукція сільськогосподарського спрямування (0,1%). Крім того, варто відзначити, що спостерігається позитивна динаміка в темпах приросту відносно минулого 2022 р. В цілому, як показує аналіз ринку пивних напоїв в Україні, більше 90% пива представленого на українському ринку виробляється такими компаніями як «САН ІнБев Україна», «Carlsberg Ukraine» і ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» [81].

Останнім часом кон'юнктура українського ринку пивоварної промисловості демонструє негативну динаміку, що пов'язано зі зниженням споживчого попиту. Саме тому виникає проблемне питання нереалізованих виробничих потужностей. Однак, у цей же час у світових масштабах спостерігається стійке зростання обсягів споживання продукції пивоварної промисловості. Це дає підстави для виходу українських підприємств на нові закордонні ринки, або розширення присутності на вже існуючих задля збереження об'ємів виробництва продукції. Такі факти лише підтверджують необхідність експансії нових ринків збуту продукції, що дозволить компанії диверсифікувати ринки збуту продукції і застрахувати себе, таким чином, від негативних тенденцій розвитку локальних ринків. Варто додати, що для

забезпечення стійких конкурентних позицій на світовому ринку, підприємству, перш за все, необхідно володіти конкурентним перевагами на національному ринку, вправно використовувати всі свої ресурси та можливості.

Таким чином, здійснивши аналіз виробництва та реалізації продукції на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», варто зазначити те, що підприємство має певний потенціал, і зосереджує увагу на окремих напрямках діяльності. Мова йде про те, що ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» сконцентрована саме на виробництві пива, яке складає 56,48% від загального обсягу виробництва компанії, і відповідно найбільшу частку доходів ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» отримує від реалізації даної продукції. Саме тому, рекомендується звернути увагу на розвиток даного напрямку діяльності підприємства, а саме на розширення асортименту алкогольних напоїв, тобто, іншими словами, мова йде про збільшення обсягів виробництва та реалізації продукції. Разом з цим варто зважати на такі заходи, як:

- зниження собівартості реалізованої продукції;
- поліпшення якості продукції;
- залучення максимального обсягу інвестицій та його ощадливе та раціональне використання.

Таким чином, урахування перелічених вище пунктів, дозволить компанії збільшити її частку на ринку, а також сприятиме підвищенню прибутковості, що у свою чергу слугуватиме розвитку компанії.

Переходимо до аналізу собівартості, прибутку, рентабельності та фінансового стану ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА».

На сьогоднішній день ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» входить до переліку кращих виробників України. Це стало можливим завдяки постійному вдосконаленню виробництва, впровадженню новітніх технологій і розширенню асортименту продукції [81].

Для початку варто зосередитись на аналізі собівартості, а також рівня та динаміки прибутковості ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА». У цьому нам допоможе інформація, отримана з Форми №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» за період 2020-

2023 рр. Зокрема, прослідкуємо динаміку прибутковості на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 - Динаміка показників прибутковості ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» за період 2020-2023 рр.

Показник	значення показника, тис грн				динаміка, %		
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2021 р. до 2013 р.	2022 р. до 2021 р.	2023 р. до 2022 р.
чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3189907	3641996	3524945	4963232	+14,2	-3,2	+40,8
собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	- 2028728	- 2388394	- 2378936	- 3565168	+17,7	-0,4	+49,9
прибуток	1161179	1253602	1146009	1398064	+8	-8,6	+22,0
інші операційні доходи	442476	474740	504984	88488	+7,3	+6,4	-82,5
адміністративні витрати	-189329	-178381	-213263	-296579	-5,8	+19,6	+39,1
витрати на збут	-847429	-848865	-833385	1111347	+0,2	-1,8	+33,4
інші операційні витрати	-393263	-358335	-409965	-29144	-8,9	+14,4	-92,9
фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	173634	342761	194380	49482	+97,4	-43,3	-74,5
дохід від участі в капіталі	8319	13476	6160	0	+62	-54,3	-100
інші фінансові доходи	55105	63823	67076	97691	+15,8	+5,1	+45,6
інші доходи	196975	467981	222156	430848	+137	+52,5	+93,9
фінансові витрати	-195268	-306245	-309935	-314744	+56,8	+1,2	+1,6
витрати від участі в капіталі	-11814	-2508	-9735	-381	-78,8	-288	-96,1
інші витрати	-802002	-979390	-353727	-42861	22,1	-63,9	-87,9
фінансовий результат до оподаткування	-575051	-400102	-186625	220797	+30,4	+53,4	+218,3
витрати (дохід) з податку на прибуток	-	-	-	-44217	-	-	-
чистий фінансовий результат	-575051	-400102	-186625	176580	+30,4	+53,4	+194,6

Зданої таблиці бачимо, що найбільш суттєвий негативний вплив на рівень прибутковості ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» мають наступні статті витрат:

- 1) адміністративні витрати (зросли на 39,1%);
- 2) витрати на збут (зросли на 33,4%);
- 3) фінансові витрати (зросли на 1,6%).

Крім того, варто відзначити, що в 2023 р., незважаючи на зростання собівартості виробництва продукцію (на 49,9%), ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» також отримало виручки на 40,8% (1 438 287 тис. грн.) більше, аніж в попередньому році. Також слід відмітити, що інші витрати зменшилися на 87,9% (310 866 тис. грн.), що мало також позитивний вплив.

Однак, головним позитивним результатом діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» в звітному періоді є отримання прибутку в розмірі 176 580 тис. грн. Загалом, слід відзначити, що така тенденція говорить, в цілому, нам про те, що підприємство розпочало проводити успішну стратегію управління прибутком, котра дійсно покращує результативність діяльності аналізованого підприємства. Метою дослідження фінансового стану ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» проведемо аналіз за такими групами показників: ліквідності; платоспроможності; ділової активності; рентабельності [43]. По-перше, проводимо аналіз ліквідності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», тобто зосереджуємо нашу увагу на оцінці вартості поточних активів, котрі мають різний ступінь ліквідності, із сумою поточних зобов'язань (таблиця 2.5).

Таблиця 2.5 - Показники ліквідності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» за період 2020-2023 рр.

показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	нормативне значення
коефіцієнт покриття	0,703	0,480	0,517	1,041	2-2,5
коефіцієнт швидкої ліквідності	0,339	0,189	0,217	0,570	>1
коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,096	0,014	0,003	0,028	>0,2
чистий оборотний капітал, тис. грн.	-563149,00	-1603326	-1450031	64920,00	невід'ємне значення

Таким чином переглянувши дані таблиці 2.6 можна дійти висновку, що ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» є недостатньо ліквідним підприємством, що нам демонструють розраховані показники ліквідності. По-друге, необхідно оцінити платоспроможність ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА». Загалом, аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства здійснюється за даними балансу підприємства, і, в результаті, характеризує структуру джерел фінансування ресурсів підприємства, міру його фінансової стійкості та незалежності даного підприємства від зовнішніх джерел фінансування його діяльності. Загалом, слід відзначити, що така тенденція говорить, в цілому, нам про те, що підприємство розпочало проводити успішну стратегію управління прибутком, котра дійсно покращує результативність діяльності аналізованого підприємства. Іншими словами, проведемо аналіз готовності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» до несподіваних змін ринкової кон'юнктури (таблиця 2.6).

З метою дослідження фінансового стану ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» проведемо аналіз за такими групами показників: ліквідності; платоспроможності; ділової активності; рентабельності [43].

Таблиця 2.6 - Показники платоспроможності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» за період 2020-2023 рр.

показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	нормативне значення
коефіцієнт концентрації власного капіталу(автономії)	0,148	0,010	0,286	0,363	> 0,5
коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,599	0,962	0,64	0,67	разом з попереднім показником повинні бути = 1
коефіцієнт фінансової незалежності	6,763	96,290	3,497	2,75	відсутнє, але має збільшуватись
коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,431	-0,528	-0,384	-1,060	> 0,5
коефіцієнт забезпечення власними коштами	-1,023	-1,142	-1,161	-1,05	> 0,5
коефіцієнт інвестування	0,256	0,019	0,427	0,52	більше 1

Згідно проведеного аналізу фінансової стійкості ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» бачимо, що більшість показників станом на 2023 р. надто відхиляються від їх нормативних значень і роки, тому у підприємства стан низької фінансової незалежності, але й слід відзначити, що у поточній перспективі підприємство не має загрози банкрутства, оскільки воно має достатній запас стійкості. Слід зазначити, що власні та загальні ресурси підприємства мають низьку ефективність використання, незважаючи на зростання ефективності у проаналізованому періоді. Отже, перш за все підприємству необхідно зосередитися на підвищенні прибутковості діяльності, що в свою чергу позитивно вплине на ефективність використання власних та загальних коштів.

По-третє, оцінимо ділову активність ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», тобто швидкість обороту його коштів (таблиця 2.7)

Таблиця 2.7 - Показники ділової активності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» за період 2020-2023 рр.

показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	нормативне значення
коефіцієнт оборотності активів	1,006	1,135	0,752	0,720	збільшення
коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	1,680	1,180	1,175	1,162	збільшення
коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	7,842	7,591	7,461	7,490	збільшення
строк погашення дебіторської заборгованості, днів	46	47	48	50	збільшення
строк погашення кредиторської заборгованості, днів	214	305	306	310	збільшення
коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	5,872	5,315	5,314	5,30	збільшення
коефіцієнт оборотності основних засобів	1,973	2,406	1,213	1,28	збільшення
коефіцієнт оборотності власного капіталу	6,803	109,271	2,630	1,98	збільшення

Таким чином, з даних таблиці 2.7 бачимо, що більшість показників ділової активності мають тенденцію до зростання в 2023 р. у порівнянні з попередніми роками. Варто наголосити на тому, що в 2023 р. оборотність активів

зменшилась, що не є позитивним явищем. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості зріс, що є безперечно позитивним результатом. Що стосується оборотності кредиторської заборгованості коефіцієнт вказує на її уповільнення, тобто мова йде про ріст покупок у кредит. Також, варто наголосити, що зниження коефіцієнта оборотності матеріальних запасів говорить як про відносне збільшення виробничих запасів, так і про зниження попиту на готову продукцію. Основні засоби також використовують недостатньо ефективно, відповідно до отриманого значення коефіцієнта оборотності основних засобів (1,28). Знизилась і швидкість обороту вкладеного капіталу. Однак в попередні роки, особливо в 2020-2021 рр., значення показника оборотності власного капіталу було занадто високе, що стало причиною збільшення кредитних ресурсів. В даному випадку, відповідно до отриманого значення показника в 2023 р. (1,98), можна говорити про позитивну тенденцію до урівноваження власних і залучених коштів. І нарешті, оцінимо рентабельність ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», тобто якісний і кількісний показник ефективності діяльності підприємства (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8 - Динаміка рентабельності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» за період 2020-2023 рр.

назва показника	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	нормативне значення
рентабельність активів	-0,185	-0,126	-0,057	0,025	> 0
рентабельність власного капіталу	-1,226	-12,004	-0,137	0,070	> 0
рентабельність продажів	-0,180	-0,110	-0,052	0,040	> 0
рентабельність продукції	-0,283	-0,168	-0,077	0,045	> 0

Згідно отриманих в табл. 2.8 даних, можна зробити наступні висновки стосовно рентабельності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА».

Так, три роки поспіль (2020-2022 рр.) всі показники мали від'ємне значення, що ніяк не може говорити про те, що ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» в цілому було рентабельним підприємством, однак, варто відзначити, що в 2023 р.

активи ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» почали використовуватись більш ефективно: всі показники рентабельності продемонстрували позитивні результати, тобто ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» почало працювати прибутково, хоча упродовж останніх років працювало на збиток. Загалом, варто сказати, що ефективність господарської діяльності підприємства також зросла, що є суттєвим прогресом, оскільки в 2021 р. цей показник набув надзвичайно критичного стану (-12).

Отже, незважаючи на те, що ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» є українською корпорацією, яка входить до сорока найбільших пивоварних концернів світу, проведений нами фінансовий аналіз підприємства за період з 2020 по 2023 рр. показав, що оцінені показники (зокрема, ліквідності, ділової активності, платоспроможності, рентабельності) відхиляються від нормативних значень, і потребують поліпшення. Проте варто зазначити, що по всіх групах показників, особливо по показникам рентабельності, на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» простежується тенденція до незначного покращення порівняно з 2022 р., а тим паче 2020 р., який став переломним для компанії. Що стосується прибутковості, то компанія в 2023 році показала позитивний фінансовий результат, що є досить вагомим показником ефективності обраної компанією стратегія, тобто ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» пододало кризовий стан. Саме тому компанії рекомендується й надалі рухатися в даному напрямі.

2.3 Кореляційно-регресійний аналіз прибутковості підприємства

Що ж, оскільки тема даної роботи безпосередньо пов'язана прибутковістю, а саме управління формування прибутковості, тому виникає необхідність зосередитись на аналізі системи управління формуванням прибутковості на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА».

Управління прибутком на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» здійснюється за ієрархічним типом структури управління підприємством. Даний тип організаційної структури передбачає рух управлінських рішень та інформаційних потоків - по вертикалі, у якій орган управління другого рівня

виконує розпорядження та є підконтрольним органу управління першого порядку. Відповідно, це передбачає виділення різних рівнів управління.

На ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» існує система організаційного забезпечення управління прибутком, що являє собою взаємопов'язану сукупність внутрішніх структурних служб і підрозділів підприємства, які забезпечують розробку та прийняття управлінських рішень по окремим аспектам формування, розподілу та використання прибутку і несуть повну відповідальність за результати цих рішень перед головою управління підприємства.

Основу організаційного забезпечення управління прибутком складає сформована на підприємстві структура цього управління, елементами якої є окремі менеджери, служби, відділи (планово-економічний відділ, відділ бухгалтерії та ін.), а також інші організаційні підрозділи апарату управління. Незважаючи на те, що система управління прибутком на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» є складовою частиною системи підприємства, однак вона направлена й на те, щоб беззаперечно виконувати накази керівництва підприємства.

Загалом, варто зазначити, що на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» прибуток формується за рахунок реалізації продукції, яку воно виробляє (пиво, слабоалкогольні напої, мінеральні води, товари промислового характеру тощо) [77]. Якщо говорити про об'єкти формування прибутку ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», то доступність продукції до клієнтурних ринків забезпечують ефективно організовані канали розподілу продукції підприємства. На ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» створено декілька відділів, які займаються збутом продукції на різні клієнтурні ринки - це департамент продаж, відділ експорту та комерційний відділ. У департаменті продаж працюють регіональні менеджери ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», які координують процес розподілу продукції по Україні. Організацією збуту продукції за кордон займається відділ експорту. Комерційний відділ працює на промисловому ринку, торгуючи зерновими відходами та пивною дробиною. Тобто, ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» на внутрішньому ринку України має значну кількість каналів

розподілу, що забезпечує присутність продукції підприємства на 98% території України (через дистриб'юторів, фірмові магазини у Києві та Фастові) [81].

Функції та права кожного із структурних підрозділів ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» визначаються затвердженими у встановленому порядку керівником положеннями про них.

За загальним правилом органи управління підприємством відповідно до розподілу власних повноважень поділяються на вищі, виконавчі та контрольні.

Управління ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» здійснюється відповідно до його установчих документів на основі поєднання прав власника і самоврядування трудового колективу. Рішення по соціально-економічних питаннях стосовно діяльності підприємства розробляються та приймаються органами його управління за участю трудового колективу чи уповноважених ним органів.

Об'єктом розподілу є загальний прибуток підприємства. Під розподілом розуміють направлення прибутку в бюджет і використання на підприємстві та за його межами. Загалом, управління прибутком на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» - це складна багаторівнева система трансакцій, яка включає як мінімум три підсистеми:

- формування;
- розподіл;
- використання.

Кожній з цих підсистем притаманні певні конкретні цілі, завдання, а відповідно й інструментарій їх досягнення.

Разом із цим, кожна з перелічених підсистем перебуває під впливом інших. Наприклад, обсяги прибутку, сформованого на першому етапі, визначають напрями його розподілу. Чим більший прибуток підприємства, тимбільше завдань економічного, технічного, соціального плану воно може вирішити, розподіливши кошти за певними напрямками використання. Кожній з цих підсистем притаманні певні конкретні цілі, завдання, а відповідно й інструментарій їх досягнення.

Разом із цим, кожна з перелічених підсистем перебуває під впливом

інших. Наприклад, обсяги прибутку, сформованого на першому етапі, визначають напрями його розподілу. Чим більший прибуток підприємства, тим більше завдань економічного, технічного, соціального плану воно може вирішити, розподіливши кошти за певними напрямками використання.

Водночас, ефективність використання впливає на майбутні можливості зі збільшення прибутку на етапі його формування [19].

Схема системного підходу до управління прибутком на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» представлена на рисунку 2.2.

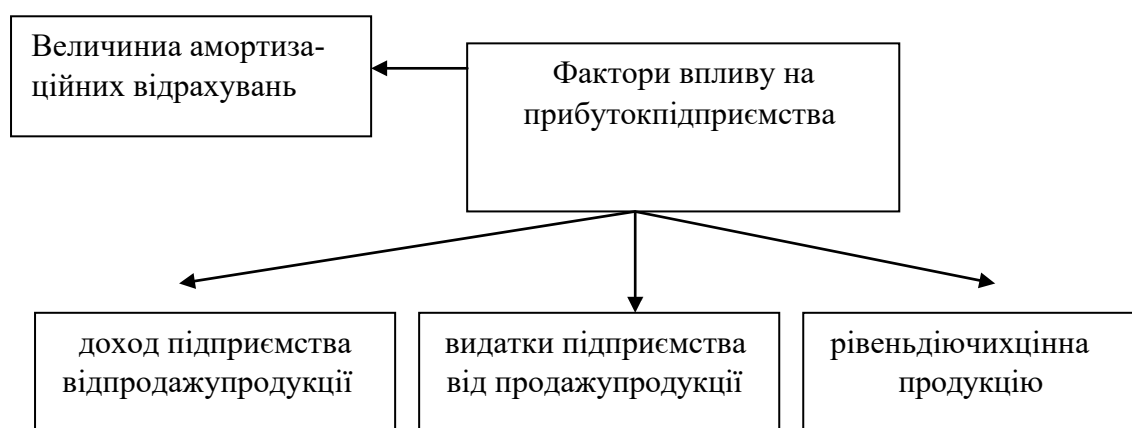

Рисунок 2.2 - Складові системи управління прибутком ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»

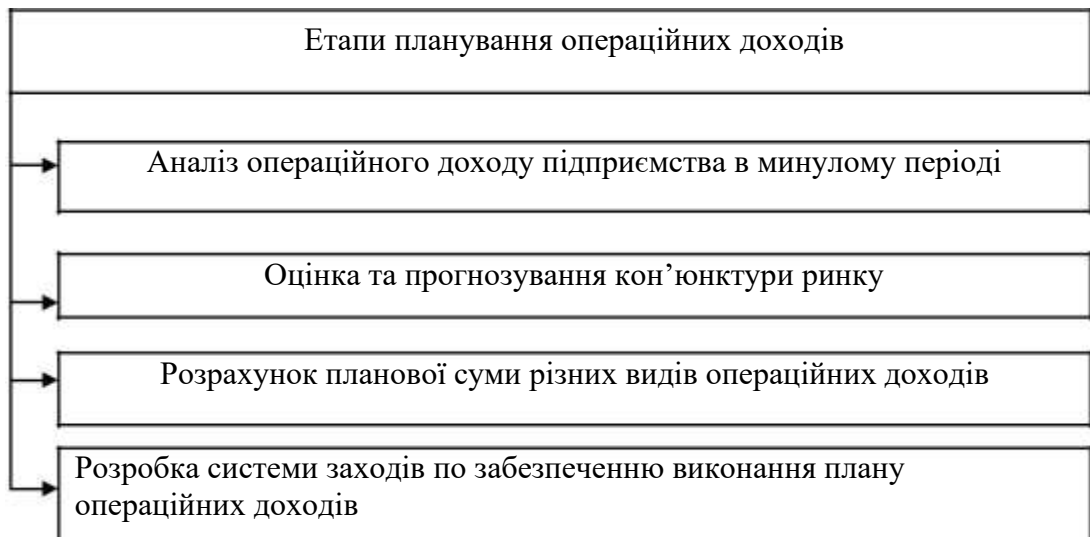

Рисунок 2.3 - Етапи планування операційних доходів на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»

Загалом, ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» самостійно визначає напрями розподілу та використання чистого прибутку. Причому, розподіл прибутку здійснюється відповідно до спеціально розробленої програми його формування, що є однією найскладніших задач загальної політики управління прибутком підприємства. Оптимальний розподіл прибутку на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» направлений на: погашення податкових зобов'язань (на основі податкового планування); обслуговування залученого в попередніх періодах капіталу; формування фондів коштів і резервів для використання в майбутніх періодах та ін.; виплату процентів по кредитах, отриманих на поповнення власних обігових коштів, на придбання основних засобів. Разом із цим, кожна з перелічених підсистем перебуває під впливом інших. Наприклад, обсяги прибутку, сформованого на першому етапі, визначають напрями його розподілу.

Метою більш об'єктивної оцінки управління формуванням прибутковості простежимо за динамікою прибутковості на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9 - Формування прибутку на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» за період 2020-2023 рр.

показник	значення показника, тис грн				динаміка, %		
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2021 р. до 2013 р.	2022 р. до 2021 р.	2023 р. до 2022 р.
чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3189907	3641996	3524945	4963232	+14,2	-3,2	+40
прибуток	1161179	1253602	1146009	1398064	+8	-8,6	+22
фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	173634	342761	194380	49482	+97,4	-43,3	-74,5
фінансовий результат до оподаткування	-575051	-400102	-186625	220797	-30,4	-53,4	+218,3
чистий фінансовий результат	-575051	-400102	-186625	176580	+30,4	+53,4	+194,6

Як бачимо, отримання прибутку в звітному 2023 р. позитивно сказалося на рентабельності діяльності, про що свідчать дані таблиці 2.10. Усі показники мають тенденцію до покращення. Відомо, що рентабельність показує, наскільки прибуткова діяльність підприємства. Відповідно, чим вищі коефіцієнти рентабельності - тим ефективніша діяльність підприємства.

У 2023 році усі показники рентабельності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» є додатними та не наближаються до мінімального нормативного показника. Згідно цього, можемо зробити висновок про ефективне управління прибутковістю.

Для більш детальної оцінки ефективності управління прибутковістю слід провести оцінку відповідних показників у динаміці. У 2021 році більшість розрахованих показників рентабельності були від'ємними, а саме рентабельність за чистим прибутком, рентабельність активів, рентабельність необоротних активів, рентабельність оборотних активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність позикового капіталу, рентабельність

продукції за валовим прибутком. У 2022 році від'ємними залишились вже шість показників (рентабельність за чистим прибутком, рентабельність активів, рентабельність необоротних активів, рентабельність оборотних активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність позикового капіталу), але кожен з них показав позитивну динаміку та суттєво наблизився до нормативного показника.

Відповідно до оцінки динаміки змін показників рентабельності слід зробити висновок про позитивні зміни в політиці управління прибутковістю ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА». Втім, на сьогоднішній день, ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» повинно прагнути до більш високих показників, а керівництво повинно визначати шляхи їх зростання, незважаючи на вже отримані позитивні результати в звітному 2023 р.

Головним позитивним результатом діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» у звітному періоді є отримання прибутку в розмірі 176 580 тис. грн. (зростання відносно 2022 р. на 194,6%), що у свою чергу вказує на збільшення обсягів виробництва та скорочення окремих статей витрат, про що зазначалось у попередньому пункті роботи. Зростання чистого прибутку підприємства відбувається за рахунок операційної діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА». У цілому, дана тенденція говорить про те, що підприємство почало проводити успішну стратегію управління прибутком, яка дійсно покращує результативність діяльності компанії.

Важливо зазначити, що загалом в Україні останні декілька років спостерігається тенденція до значного зниження рівня рентабельності виробництва, що передбачає збитковість багатьох підприємств. Серед причин, які мали суттєвий негативний вплив на розвиток вітчизняної економіки, слід назвати глобальні економічні кризи 2000-2003 рр., 2008-2010 рр., політичну кризу 2007 р. Незадовільні державні антикризові заходи призвели до соціального напруження в суспільстві, загострення політичного протистояння.

Саме тому проведемо діагностичну оцінку ефективності діяльності підприємства, а саме визначимо рівень ймовірності банкрутства на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА». У цілому, дана тенденція говорить про те, що

підприємство почало проводити успішну стратегію управління прибутком, яка дійсно покращує результативність діяльності компанії. Так, для підприємств, що мають високу оборотність (підприємства харчової промисловості, громадського харчування) Мартиненком В. П. Була розроблена економіко-статистична модель визначення ймовірності банкрутства, яка розраховується наступним чином

$K_{i.б.} = 1,0K_{п.л.} + 3,33K_a + 5,71K_{р.в.з.},$	(2.1)
$K_{i.б.}$ - коефіцієнт ймовірності банкрутства;	
$K_{п.л.}$ - коефіцієнт поточної ліквідності;	
K_a - коефіцієнт автономії;	
$K_{р.в.з.}$ - коефіцієнт рентабельності власних засобів.	
Комп'ютерна обробка відповідної інформації, проведені	розрахунки

дозволили автору розробити і рекомендувати шкалу коефіцієнтів ймовірності банкрутства (таблиці 2.10).

Таблиця 2.10 - Шкала ймовірності банкрутства підприємств харчової промисловості за методикою В. П. Мартиненка [29].

значення коефіцієнту ймовірності банкрутства	ймовірність банкрутства
6,0 і вище	низька
5,99-5,30	можлива
5,29-3,49	висока
3,48 і нижче	дуже висока

Зокрема, варто відзначити, що розроблена В. П. Мартиненком дискримінантна модель має значні переваги над традиційними методиками, зокрема завдяки тому, що:

- модель є зручною в застосуванні;
- розроблена на використанні вітчизняних статистичних даних;

За рахунок використання різноманітних модифікацій базові моделі до підприємств різних видів діяльності вирішує проблему критичних значень показників [37]. Саме тому здійснимо діагностику ймовірності банкрутства на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» з використанням зазначеної вище методики в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11 - Діагностика ймовірності банкрутства за методикою В. П. Мартиненка за період 2020-2023 рр.

показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.
поточні активи, тис. грн.	1336087	1482550	1549136	1664771
поточні зобов'язання, тис. грн.	1899236	3085876	2999167	1599851
власний капітал, тис. грн.	468919	33330	1340480	2495482
чистий прибуток, тис. грн.	-575051	-400102	-183625	176580
баланс, тис. грн.	3171190	3209343	4687477	6881460
коефіцієнт поточної ліквідності (Кп.л)	0,70348656	0,48043	0,516522088	1,04058
коефіцієнт автономії (Ка.)	0,14786847	0,01039	0,28597047	0,36264
коефіцієнт рентабельності власних засобів (Кр.в.з.)	-1,22633333	-12,004	-0,136984513	0,07076
коефіцієнт імовірності банкрутства (Кі.б.)	-5,80647478	-68,029	0,68	2,65

В цілому, з роками даний показник має тенденцію до покращення, однак його значення станом на 2023 р. (2,65) є занадто низьким і вказує на дуже високий рівень ймовірності банкрутства. Варто сказати, що мабуть найбільш вагомий вплив на отримані в табл. 2.11 результати мав коефіцієнт рентабельності власних засобів, який в 2023 р. лише показав позитивне значення, в попередні ж роки підприємство було нерентабельним, на що вказують від'ємні значення даного показника. Для того, щоб давати будь-які рекомендації аналізованому підприємству щодо покращення ефективності розподілу чистого прибутку підприємства перш за все необхідно проаналізувати існуючу практику розподілу прибутку на підприємстві. Таким чином, переглянемо, як саме розподіляється прибуток на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» в таблиці 2.12.

Таблиця 2.12 - Динаміка розподілу чистого прибутку на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» за 2020-2023 рр.

показник	значення показника, тис. грн.				динаміка, %		
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2021 р. до 2020 р.	2022 р. до 2021 р.	2023 р. до 2022 р.
прибуток до оподаткування	-575051	-400102	-186625	220797	69,6	46,6	-118,3
податок на прибуток	-	-	-	-44217	-	-	-
чистий прибуток (збиток)	-575051	-400102	-186625	176580	69,6	46,6	-94,6
нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	398720	-37931	-213931	518048	-9,5	564	-242,2
відрахування з чистого прибутку:							
виплата учасникам							
поповнення статутного капіталу	0	0	0	39785	-	-	100
	0	0	0	45321	0	0	100
поповнення резервного капіталу	0	0	0	4200	0	0	100
питома вага в чистому прибутку:							
виплата учасникам	-	-	-	0,2253	-	-	100
поповнення статутного капіталу	0	0	0	0,2567	0	0	100
поповнення резервного капіталу	0	0	0	0,0238	0	0	100

Як бачимо з таблиці 2.12 виплати учасникам, поповнення статутного та резервного капіталів на ПРАТ упродовж 2020-2022 рр. не здійснювались, що пов'язано з кризовим становищем на підприємстві в той період часу. Лише в 2023 р. можна спостерігати розподіл чистого прибутку за окресленими в таблиці 2.12 напрямками.

Виходячи з того, що у звітному періоді ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» вийшло на прибутковий рівень діяльності, то для підвищення ефективності управління формуванням прибутковості, розподіл прибутку має спрямовуватись на наступні пункти:

- модернізацію та освоєння нових торгових майданчиків;
- маркетинг;
- здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами

господарювання;

- зниження або стримування цін порівняно з іншими учасниками ринку;
- покращення якості товарів;
- вдосконалення каналів реалізації товарів [54].

Відповідно, що отримання чистого прибутку в 2023 році сказалося й на рентабельності діяльності, про що свідчать розрахунки в попередньому пункті розділу. Усі показники мають тенденцію до покращення.

Таким чином, враховуючи те, що невід’ємною складовою стратегії ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» є постійне удосконалення системи управління, яка відповідає вимогам стандартів та тенденціям розвитку ринку, то спрямованість ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» на удосконалення системи управління передбачає:

- необхідність бути надійним партнером для постачальників і замовників при безумовному виконанні нормативних, законодавчих вимог, та договірних зобов’язань;

- необхідність бути кращими в сфері якості, безпеки продукції та ставленню до довкілля та зменшення професійних ризиків для персоналу та людей, що знаходяться на території;

- обов’язковість постійного виконання очікувань замовників, щодо смакових якостей, зовнішнього оформлення, асортименту продукції та обслуговування;

Те, що дії керівництва спрямовані тільки на підвищення результативності системи управління в цілому.

Відповідно до результатів розрахованих раніше показників фінансового стану, а зокрема і показників прибутковості компанії, можна зробити висновки, що фінансова діяльність компанії в цілому спрямована на:

- дотримання курсу стабільності основних фінансових показників;
- поступове збільшення прибутку та рентабельності [54].

Так, можна стверджувати, що ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» є прикладом успішної компанії, результати діяльності якої, повною мірою залежать від ефективності системи управління.

ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» повинно формувати свою фінансову політику, а разом з тим і систему управління формування прибутковості, під впливом двох груп факторів внутрішніх та зовнішніх.

У результаті розроблення системи заходів, що забезпечують реалізацію ефективної системи управління на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» повинні бути сформовані «центри відповідальності», визначатися права, зобов'язання і заходи відповідальності їх керівників за результати реалізації фінансової стратегії підприємства. Безумовно, ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» може домогтися кращих результатів. Для цього необхідно вчасно виявляти й усувати недоліки у фінансовій діяльності і знаходити резерви поліпшення фінансового стану підприємства, його платоспроможності.

Отже, за рахунок впровадження ефективної системи управління на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» можна досягти зростання рентабельності та збільшення прибутку підприємства. Крім того, це дозволить виявити найефективніші напрямки інвестування для підприємства і визначити головні загрози з боку конкурентів.

Фінансова стійкість суб'єктів господарювання та їх сталий розвиток багато в чому визначаються стабільністю й достатністю їх ресурсної бази. Як відомо, основною метою будь-якого підприємства є отримання прибутку. Однак, нестабільний стан в Україні, викликаний рядом економіко-політичних факторів, негативно позначився на результатах діяльності практично всіх підприємств країни, в тому числі і на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» [11].

Метою кореляційно-регресійного аналізу є побудова економіко-математичної моделі у вигляді рівняння регресії, що виражає залежність результативної ознаки від однієї або кількох ознак-факторів, та оцінка міри щільності зв'язку [35].

Особливості кореляційних зв'язків породжують у теорії кореляції два завдання:

- виміряти щільність зв'язку (кореляційний аналіз);
- визначити теоретичну форму зв'язку (регресійний аналіз).

Перше полягає в тому, щоб виміряти за допомогою спеціальних

показників те, якою мірою кореляційний зв'язок наближається до зв'язку функціонального. Друге полягає в тому, щоб знайти форму функціонального зв'язку, яка найбільшою мірою відповідає сутності кореляційної залежності.

Розрахунки на основі регресійних моделей підвищують ступінь точності аналізу.

Аналіз основних показників діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» за період 2020-2023 рр. показав, що підприємство здійснювало недостатньо ефективну діяльність у напрямку підвищення прибутковості своєї діяльності, оптимізації статей доходів та витрат, а також поліпшення ефективності використання наявних ресурсів. Саме тому для даного підприємства є актуальною побудова економіко-математичної моделі, яка дозволила б детальніше дослідити прибуток підприємства, основні фактори впливу на нього. Відповідно до проведеного раніше аналізу фінансового стану, а зокрема оцінки управління формуванням прибутковості на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», для визначення впливу на чистий прибуток ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» було обрано такі фактори як: собівартість реалізованої продукції, тис грн; адміністративні витрати, тис. грн.; витрати на збут, тис грн; інші операційні витрати, тис грн. Відповідно до проведеного раніше аналізу фінансового стану, а зокрема оцінки управління формуванням прибутковості на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» Зведені дані для проведення кореляційно-регресійного аналізу впливу факторних величин на чистий прибуток ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» подано у таблиці 2.14.

Таблиця 2.14 - Зведені дані для кореляційно-регресійного аналізу

Рік	Показник				
	Чистий прибуток, тис грн	Собівартість реалізованої продукції, тис грн	Адміністративні витрати, тис грн	Витрати на збут, тис грн	Інші операційні витрати, тис грн
2019	195309	2402775	221135	856034	553102
2020	-575051	2028728	189329	847429	393263
2021	-400102	2388394	178381	848865	358335
2022	-186625	2378936	213263	833385	409965
2023	176580	3565168	296579	1111347	29144

Важливе значення у технології проведення кореляційно-регресійного аналізу має перевірка одержаної моделі на явище мультиколінеарності.

Відповідно до проведеного раніше аналізу фінансового стану, а зокрема оцінки управління формуванням прибутковості на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», для визначення впливу на чистий прибуток ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» було обрано такі фактори як: собівартість реалізованої продукції, тис. грн.; адміністративні витрати, тис. грн.; витрати на збут, тис грн; інші операційні витрати, тис грн. Для більш наочного подання, вхідні дані необхідно звести до кореляційної матриці, яка використовується для вимірювання сили взаємозв'язку між обраними факторними величинами та результативним показником. З даною метою було застосовано надбудову в MS Excel «Аналіз даних/Кореляція», а результати відображено в таблиці 2.15.

Таблиця 2.15 Результати кореляційного аналізу

Показник	Чистий прибуток, тис грн.	Собівартість реалізованої продукції, тис грн	Адміністративні витрати, тис грн	Витрати на збут, тис грн	Інші операційні витрати, тис грн
чистий прибуток, тис грн	1				
собівартість реалізованої продукції, тис грн	0,52906	1			
адміністративні витрати, тис грн	0,52900	0,92625	1		
витрати на збут, тис грн	0,29409	0,93231	0,92567	1	
інші операційні витрати, тис грн	0,06374	-0,71114	-0,69587	-0,863	1

Відповідно до проведеного раніше аналізу фінансового стану, а зокрема оцінки управління формуванням прибутковості на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», для визначення впливу на чистий прибуток ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» було обрано такі фактори як: собівартість реалізованої продукції, тис. грн.; адміністративні витрати, тис. грн.; витрати на збут, тис грн; інші операційні витрати, тис грн.

Отримані дані в таблиці 2.15 необхідно проаналізувати. Для цього

застосовується шкала Чеддока, яка власне і направлена на оцінку тісноти зв'язку. Результати наведені в таблиці 2.16.

Таблиця 2.16 - Оцінка тісноти зв'язку

показник	Собівартість реалізованої продукції	Адміністративні витрати	Витрати на збут	Інші операційні витрати
чистий прибуток	значний (>0,5)	значний (>0,5)	слабкий (<0,3)	майже відсутній (<0,1)

Таким чином, за результатами кореляційного аналізу (таблиця 2.16) бачимо, що між факторними величинами x_3 та x_4 вплив є незначним, а між факторними величинами x_1 та x_2 спостерігається явище мультиколінеарності, а тому побудуємо лінії регресії виду:

$$Y = a_{01} + b_{11} * x_1 \quad (2.2),$$

$$Y = a_{02} + b_{12} * x_2 \quad (2.3),$$

Виявлена залежність факторів є досить закономірною, а тому модель може бути рекомендована для практичного використання. Побудована модель чистого прибутку підприємства показує, що збільшення собівартості реалізації продукції та нарощування адміністративних витрат не сприятиме зростанню прибутку підприємства.

Метою кореляційно-регресійного аналізу є побудова економіко-математичної моделі у вигляді рівняння регресії, що виражає залежність результативної ознаки від однієї або кількох ознак-факторів, та оцінка міри щільності зв'язку [35].

Особливості кореляційних зв'язків породжують у теорії кореляції два завдання:

- виміряти щільність зв'язку (кореляційний аналіз);
- визначити теоретичну форму зв'язку (регресійний аналіз).

Перше полягає в тому, щоб виміряти за допомогою спеціальних показників те, якою мірою кореляційний зв'язок наближається до зв'язку функціонального. Друге полягає в тому, щоб знайти форму функціонального зв'язку, яка найбільшою мірою відповідає сутності кореляційної залежності.

Розрахунки на основі регресійних моделей підвищують ступінь точності аналізу.

Аналіз основних показників діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» за період 2020-2023 рр. показав, що підприємство здійснювало недостатньо ефективну діяльність у напрямку підвищення прибутковості своєї діяльності, оптимізації статей доходів та витрат, а також поліпшення ефективності використання наявних ресурсів. Саме тому для даного підприємства є актуальною побудова економіко-математичної моделі, яка дозволила б детальніше дослідити прибуток підприємства, основні фактори впливу на нього. Оскільки за досліджуваний період ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» стабільно нарощувало валовий прибуток, тому найбільш доцільно обрати результативним фактором чистий прибуток. Відповідно до проведеного раніше аналізу фінансового стану, а зокрема оцінки управління формуванням прибутковості на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», для визначення впливу на чистий прибуток ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» було обрано такі фактори як: собівартість реалізованої продукції, тис. грн.; Фінансова стійкість суб'єктів господарювання та їх сталий розвиток багато в чому визначаються стабільністю й достатністю їх ресурсної бази. Як відомо, основною метою будь-якого підприємства є отримання прибутку. Однак, нестабільний стан в Україні, викликаний рядом економіко-політичних факторів, негативно позначився на результатах діяльності практично всіх підприємств країни, в тому числі і на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» [11].

Таким чином, витрати ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» потребують оптимізації, оскільки їх нераціональне збільшення лише буде призводити до зменшення прибутковості компанії. В цілому, поточна політика підприємства може визначатись як не достатньо «вдала», а тому має бути налагоджена. Зокрема, в напрямі підвищення ефективності управління прибутковістю на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» варто розробити заходи, які б були спрямовані на зменшення собівартості реалізації продукції (наприклад, за рахунок зростання продуктивності праці, впровадження економних технологій виробництва) та адміністративних витрат .

Висновки до другого розділу

У даному розділі було проведено ознайомлення з діяльністю підприємства, його технологічними процесами, переглянуто та проаналізовано звітні та інші інформаційні документи діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», досліджено організаційну, виробничу та управлінську структури даного підприємства. Також вирішено ряд таких основних завдань, як:

- проаналізовано показники використання основних фондів та оборотних засобів підприємства;
- охарактеризовано виробництво та структуру реалізованої продукції;
- проведено оцінку ефективності управління формуванням прибутковості на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»;
- здійснено кореляційно-регресійний аналіз ефективності управління прибутковості;
- надано характеристику фінансовому стану підприємства в цілому.

Зокрема, результати проведеного аналізу фінансово-економічного стану ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» дали можливість виявити, що показники ліквідності підприємства свідчать, що ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» є недостатньо ліквідним підприємством. Їх значення занадто відхиляються від нормативних, що є безумовно негативним явищем. Проте варто відзначити й той факт, що прослідковується позитивна динаміка за всіма показникам ліквідності, тобто ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» починає покращувати власну здатність перетворювати активи в кошти платежу для погашення короткострокових зобов'язань; більшість показників фінансової стійкості підприємства станом на 2023 р. надто відхиляються від їх нормативних значень і роки, тому у підприємства стан низької фінансової незалежності, але й слід відзначити, що у поточній перспективі підприємство не має загрози банкрутства, оскільки воно має достатній запас стійкості. Отже, перш за все підприємству необхідно зосередитися на підвищенні прибутковості діяльності, що в свою чергу позитивно вплине на ефективність використання

власних та загальних коштів; майже всі показники ділової активності мають тенденцію до зростання в 2023 р. у порівнянні з попередніми роками. Варто наголосити на тому, що в 2023 р. оборотність активів зменшилась, що не є позитивним явищем. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості зріс, що є безперечно позитивним результатом. Що стосується оборотності кредиторської заборгованості коефіцієнт вказує на її уповільнення, тобто мова йде про ріст покупок у кредит. Також, варто наголосити, що зниження коефіцієнта оборотності матеріальних запасів говорить як про відносне збільшення виробничих запасів, так і про зниження попиту на готову продукцію. Основні засоби також використовують недостатньо ефективно, відповідно до отриманого значення коефіцієнта оборотності основних засобів (1,28). Знизилась і швидкість обороту вкладеного капіталу. Однак в попередні роки, особливо в 2020-2021 рр., значення показника оборотності власного капіталу було занадто високе, що стало причиною збільшення кредитних ресурсів. В даному випадку, відповідно до отриманого значення показника в 2023 р. (1,98), можна говорити про позитивну тенденцію до урівноваження власних і залучених коштів; оцінка показників рентабельності засвідчила, що три роки поспіль (2020-2022 рр.) всі показники мали від'ємне значення, що ніяк не може говорити про те, що ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» в цілому було рентабельним підприємством, однак, варто відзначити, що в 2023 р. активи ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» почали використовуватись більш ефективно: всі показники рентабельності продемонстрували позитивні результати, тобто ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» почало працювати прибутково, хоча упродовж останніх років працювало на збиток. Загалом, варто сказати, що ефективність господарської діяльності підприємства також зросла, що є суттєвим прогресом, оскільки в 2021 р. цей показник набув надзвичайно критичного стану (-12). Аналіз управління формуванням прибутковості діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» показав, що в 2023 р. підприємство отримало виручки на 1 438 287 тис грн більше, аніж в попередньому році. Одночасно зросла і собівартість реалізованої продукції на 1 186 232 тис грн. Слід відзначити, що внаслідок прийняття відповідних управлінських рішень, інші витрати зменшилися на 87,9% (310 866 тис. грн.),

що мало також позитивний вплив. Однак, головним позитивним результатом діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» в звітному періоді є отримання прибутку в розмірі 176 580 тис. грн., а це у свою чергу вказує на збільшення обсягів виробництва та скорочення окремих статей витрат, про що зазначалось раніше. Дана тенденція говорить, в цілому, нам про те, що підприємство почало проводити успішну стратегію управління прибутком, яка дійсно покращує результативність діяльності розглянутої компанії. Хоча показники рентабельності і мали негативну тенденцію в 2020-2021 рр., однак за період 2022-2023 рр. почали зростати, що є позитивним явищем, адже чим вищі коефіцієнти рентабельності — тим ефективніша діяльність підприємства в цілому. А відповідно до шкали оцінки рівня управління формування прибутковості, на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» у 2023 р. спостерігаються покращення в політиці управління прибутковістю. Воно ще не є вискооефективним, проте позитивна динаміка прослідковується чітко. Кореляційно-регресійний аналіз дав змогу оцінити залежність чистого прибутку від таких факторів, як: собівартість реалізованої продукції, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати. В ході дослідження було виявлено, що найбільший вплив на чистий прибуток ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» мають собівартість реалізованої продукції та адміністративні витрати. Таким чином, витрати ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» потребують оптимізації, оскільки їх нераціональне збільшення лише буде призводити до зменшення прибутковості компанії. В цілому, поточна політика підприємства може визначатись як не достатньо «вдала», а тому має бути налагоджена. Зокрема, в напрямі підвищення ефективності управління прибутковістю на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» варто розробити заходи, які б були спрямовані на зменшення собівартості реалізації продукції (наприклад, за рахунок зростання продуктивності праці, впровадження економних технологій виробництва) та адміністративних витрат (зокрема, скорочення адміністративного персоналу).

3 Управління прибутковістю за рахунок оптимізації витрат

3.1 Удосконалення системи управління прибутковістю

Зокрема, з метою підвищення ефективності управління формування прибутковості на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» було обрано здійснення наступного заходускорочення адміністративного персоналу.

В результаті аналізу проведеного в даній роботі було визначено, що на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» у звітному періоді середньооблікова кількість працівників підприємства становила 5283 осіб, з них 3127 чоловіків та 2156 жінок.

Оскільки загрузка обладнання наразі не є максимальною, то варто пропорційно зменшити кількість персоналу, зокрема адміністративного, плінність якого практично не змінюється. Тобто існує невідповідність наявних кадрів потребам виробничої програми підприємства. Як наслідок, на підприємстві наявні перевитрати на оплату праці, оскільки з кожним аналізованим роком потужності використовувались все менше, а кількість персоналу фактично не змінювалась.

Загалом, на усіх заводахПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» автоматизація грає велику роль. Основні виробничі функції здійснюють машини, а люди лише контролюють процес, що засвідчує не лише технологічну досконалість виробництва, але й дотримання найсуворіших стандартів якості продукції та високий рівень організації усіх процесів. Нині під категорією «управлінський персонал» розуміють той персонал організації, який зайнятий виконанням функцій менеджменту, а саме організацію, планування, координацію, планування і т. д.

Умовно адміністративний персонал поділяють на три основні категорії керівники, спеціалісти та службовці.

Як зазначалось раніше, на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» у звітному періоді середньооблікова кількість працівників підприємства становила 5283 осіб. Серед них адміністративний персонал налічує 1241 осіб. Таким чином,

управлінський персонал ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» складає 23,5% від загального штату працюючих на підприємстві.

Тобто, провівши аналіз кадрової політики на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», спостерігаємо тенденцію до зростання загальної кількості працівників, найбільшу частку в структурі персоналу, відповідно до рисунку 3.5, займає категорія виробничого персоналу, що є закономірно, адже аналізоване підприємство спеціалізується саме на виробництві.

Згідно даних звіту про сталий розвиток, на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» переважає кількість працівників з середньою спеціальною освітою, що повністю задовольняє потребам організації, щодо вікової структури, то на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» - молодий колектив.

За аналізований період на ПРАТ відсутні будь-які випадки дискримінації по відношенню до співробітників. Склад адміністративного персоналу на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» можна побачити в таблиці 3.1 [18].

Таблиця 3.1 Склад адміністративного персоналу на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» за період 2020-2023 рр.

стать	Кількість, осіб				Динаміка, %		
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2021 р. до 2013 р.	2022 р. до 2021 р.	2023 р. до 2022 р.
жінки	520	532	542	544	+2,9%	+0,9%	-2,1%
чоловіки	680	686	686	697	-0,7%	+4,4%	+0,5%

В цілому, згідно з даними в таблиці 3.1, бачимо, що на адміністративний склад розподіл за статтю не має особливого значення, і він є рівномірним.

Що стосується оцінювання роботи управлінського персоналу, то на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» воно проводиться за наступними методами:

- експертна оцінка керівника;
- атестаційна комісія систем ISO;
- оцінка результатів роботи.

За результатами оцінки працівника у компанії приймають рішення про:

- відповідність посади;
- підвищення окладу;
- кар’єрне просування;
- зарахування до кадрового резерву.

Стосовно фонду оплати праці на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», то він за останні роки виглядає наступним чином (таблиця 3.2).

Таблиця 3.2 Динаміка фонду оплати праці на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» за період 2020-2023 рр.

	Значення показника, тис. грн.				Динаміка		
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2021 р. до 2020 р.	2022 р. до 2021 р.	2023 р. до 2022 р.
адміністративний персонал	178763	150234	192636,3	222882	-16%	+28,2%	+15,7%
виробничий персонал	593169	529396	594659,8	702788	-10,2%	+12,3%	+18,2%
допоміжний персонал	40628	35770	50252,94	22762,4	-12%	+40,5%	-55%
разом	812560	715400	837549	948432	88,0%	117,1%	113,2%

Як бачимо, витрати на оплату праці адміністративного персоналу є досить значними, і, більше того, з кожним роком зростають, що не можна розцінювати як остаточно позитивне явище, зважаючи на те, що саме адміністративні витрати у першу чергу є не оптимально виділеними на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА». Щодо заробітної плати — то, вона пропорційно зростає кожен рік, відповідно до економічних вимог суспільства, про що зазначалось в Розділі 2 даної роботи.

Під ефективністю роботи адміністративного персоналу розуміється успішність рішення усіх завдань — колективно.

Одним з найважливіших показників ефективності високорозвиненого колективу є свержаддитивний ефект, тобто здатність колективу в цілому домагатися успіхів у роботі набагато вищих, ніж це може зробити така сама за

чисельністю група людей, працюючих незалежно один від одного, не об'єднаних системою описаних відносин. З огляду на перелічені факти, з метою поліпшення ефективності управління прибутковості нами було запропоновано скоротити кількість адміністративного персоналу шляхом проведення переатестації персоналу. Як зазначалось вище, оцінка персоналу на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» проводиться щорічно самим працівником та його безпосереднім керівником. Однак, на нашу думку, цього недостатньо, аби усунути проблеми, котрі виникають.

Під час оцінювання персоналу потрібно залучати спеціалізовані організації, що зможуть ефективно оцінити робітника, не звертаючи увагу на суб'єктивні чинники. До того ж, потрібно звертати увагу не лише на професійні якості працівників, але й на їх готовність допомагати один одному та організації - що є індивідуальними якостями кожного робітника ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА». Тому ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» має розробляти самостійно програму оцінки персоналу, включаючи і методику її проведення, або переробляти типові рекомендації щодо здійснення оцінки персоналу відповідно до власних потреб. Зокрема, ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» рекомендується на період переатестації запустити на підприємстві певну програму (трекер часу), яка в результаті покаже, скільки часу кожен працівник витрачає на виконання того, чи іншого завдання, та і, в цілому, дана програма дозволить зрозуміти, який саме відсоток часу працівники проводять за виконанням своїх обов'язків в робочий час кожного дня.

У деяких випадках організація також може використовувати досвід підприємств-конкурентів з ділової оцінки персоналу, пристосовуючи такий досвід під свої цілі, кадрові та фінансові можливості. Разом з проведенням зазначеної вище переатестації персоналу, має також бути запущена і система мотивації, а саме можливості кар'єрного росту, що у свою чергу передбачає можливість отримувати більш високу заробітну плату (мотив економічний), більш цікаву роботу (мотив організаційний), підвищення авторитету особистості за рахунок підвищення в посаді (мотив моральний).

Після проведення переатестації та аналізу отриманих результатів

планується скоротити кількість адміністративного персоналу на 10%. Що у кількісному значенні передбачає скорочення адміністративного персоналу на 50 осіб (з 1241 до 1191 осіб).

Зокрема, з огляду на те, що на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» діє 18 адміністративних підрозділів (економічний відділ, відділ зовнішніх зв'язків, відділ кадрів, відділ маркетингу, ІТ-відділ, відділ бухгалтерії та ін.), з кожного відділу буде скорочено по 2-3 особи. Що стосується обов'язків виконуваних даними особами, то після проведення атестації та прийняття рішення про вивільнення частини кадрів, обов'язки даних осіб розподіляться пропорційно по кількості персоналу в кожному з відділів, відповідно до результатів їх завантаженості, яка була отримана в ході переатестації. Таким чином, у перспективі штат зменшиться з 5283 осіб до 5233 осіб. Крім того, після скорочення персоналу, кожному працівнику буде виплачено не менше одного середньомісячного заробітку, що відбудеться на підставах, визначених КЗпП, а це передбачено ст. 44 цього Кодексу, а також колективним договором компанії.

Після проведення переатестації та аналізу отриманих результатів планується скоротити кількість адміністративного персоналу на 10%. Що у кількісному значенні передбачає скорочення адміністративного персоналу на 50 осіб (з 1241 до 1191 осіб). Зокрема, дане скорочення призведе до змін у структурі фонду оплати праці, що відображено в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 Зміни у фонді оплати праці після проведення заходу

показник	Значення показника, тис. грн.		Динаміка
	2023 р.	прогноз	прогноз до 2023 р.
адміністративний персонал	222881,5	217278,4	-2,5%
виробничий персонал	702788,1	702788,1	-
допоміжний персонал	22762,37	22762,4	-
разом	948432	942128,9	-0,7%

Таким чином, при реалізації даного заходу, а саме скороченні кількості адміністративного персоналу шляхом проведення переатестації персоналу, а також збереженні рівня фонду оплати праці для виробничого персоналу та

допоміжного персоналу, зменшуємо обсяг адміністративних витрат на 6303, 1 тис. грн., що у відсотковому вимірі означає їх скорочення на 2,13%.

Як зазначалось у даному пункті, захід проводиться відповідно до певної програми, а саме переатестації. Об'єднувати окремі відділи не планується, обов'язки звільнених осіб розподіляться пропорційно персоналу кожного з відділів, відповідно завантаженості їх робочого часу. Крім того, вивільнення персоналу відбудеться у відповідність з КЗпП, тобто кожному працівнику буде виплачено не менше одного середньомісячного заробітку, а це передбачено ст. 44 цього Кодексу, а також колективним договором компанії.

3.2 Удосконалення системи управління прибутковістю

Відомо, що сьогодні великі торгівельні мережі створюють власні торгівельні марки (ВТМ), котрі реалізуються в обмеженій кількості магазинів. Продукти, які випускаються під власною торговою маркою, часто позиціонуються як альтернатива дорожчим брендам та відомим міжнародним або ж національним торговим маркам. Однак, досить часто власники торгових мереж нехтують якістю продукції задля створення більш дешевої альтернативи конкурентам.

Варто зазначити, що з метою виготовлення продукції торгівельні мережі проводять тендери, участь в яких приймають національні виробники, одним з яких і є ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», котрі є зацікавленими у додатковій завантаженості своїх виробничих потужностей.

Серед основних критеріїв відбору учасників для участі в тендері варто відзначити такі як:

- обов'язкове оформлення юридичної особи в Єдиному державному реєстрі (ЄДР);

- документи підприємства, як платника податків повинні бути чистими. Заборгованості, несплата податків свідчать про несерйозність і безвідповідальності фірми-заявника, тому цього бути не повинно;

- відсутність порушень закону в сфері торгівлі та у взаєминах з клієнтами фабрики (в тому числі звинувачення в корупції, махінаціях);
- наявність необхідного для виконання завдань технічного обладнання;
- виконавець повинен гарантувати надання досвідчених працівників з достатнім рівнем кваліфікації;
- організація повинна документально підтвердити, що вже має досвід виконання аналогічних робіт.

Офіційне підтвердження про відповідність переліченим критеріям необхідно надати у вигляді документів і прикласти їх до основної заяви. Відповідно, аналізоване підприємство повністю даним критеріям відповідає.

Для ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» даний варіант є актуальним, адже враховуючи дані рисунку 3.3 потужності компанії використовуються не наповну, а от обладнання є одним з найкращих з нині існуючих.

Загалом, виробничі потужності однієї лінії для виробництва пива світлого на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» становлять 220 тис дал пива за зміну. Кожен місяць на виробництво пива витрачається 16 днів. Враховуючи те, що підприємство працює в дві зміни, за рік маємо наступний обсяг: $220 \cdot 2 \cdot 12 \cdot 16 = 84480$ тис дал. Однак, враховуючи те, як використовуються потужності за рік виробляється 58824,5 тис дал (дані за 2023 рік).

Нехай випуск пива для торговельних мереж буде сплановано виробляти в скляній тарі об'ємом 1 л, що в кількісному перерахунку складе 1 100 000 пляшок пива. Як правило, торгові мережі намагаються привабити покупця вигідною ціною, при цьому не акцентуючи уваги на якість продукції. Однак, ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» використовує власну сировину для виробництва, яка відповідає всім стандартам, а відповідно є запорукою достойної якості на виході. Щоб визначити потенційну прибутковість даної пропозиції необхідно оцінити витрати, котрі необхідні для її виготовлення і збуту. Розрахуємо вартість сировини, враховуючи хімічний склад пива (таблиця 3.4).

Таблиця 3.4 - Хімічний склад пива

речовина	вміст, %
вода	80-90
екстрактивні речовини	5,5-10,7
цукор	2,7-5,0
вуглекислота	0,3-0,35
спирт	2,0-6,0
мінеральні речовини	0,14-0,38
органічні кислоти	0,15-0,4

Зокрема, з огляду на те, що на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» діє 18 адміністративних підрозділів (економічний відділ, відділ зовнішніх зв'язків, відділ кадрів, відділ маркетингу, ІТ-відділ, відділ бухгалтерії та ін.), з кожного відділу буде скорочено по 2-3 особи. Окремі відділи на даному етапі об'єднувати не планується. Що стосується обов'язків виконуваних даними особами, то після проведення атестації та прийняття рішення про вивільнення частини кадрів, обов'язки даних осіб розподіляться пропорційно по кількості персоналу в кожному з відділів, відповідно до результатів їх завантаженості, яка була отримана в ході переатестації. Таким чином, у перспективі штат зменшиться з 5283 осіб до 5233 осіб. Крім того, після скорочення персоналу, кожному працівнику буде виплачено не менше одного середньомісячного заробітку, що відбудеться на підставах, визначених КЗпП, а це передбачено ст. 44 цього Кодексу, а також колективним договором компанії.

Тобто, як бачимо, в складі пива найбільше саме води, котра має бути якісною, оскільки саме від неї, в першу чергу, залежать органолептичні властивості напою, його смак та стійкість готової продукції. Для приготування пива ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» використовує воду з артезіанських джерел, які розташовані поруч із заводом. Як правило, торгові мережі намагаються привабити покупця вигідною ціною, при цьому не акцентуючи уваги на якість продукції. Однак, ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» використовує власну сировину для виробництва, яка відповідає всім стандартам, а відповідно є запорукою достойної якості на виході.

Таблиця 3.5 - Витрати на сировину та матеріали

Сировина та матеріали	Витрати на одиницю продукції			Витрати на рік	
	Кількість, кг/л	Ціна, грн/кг	Вартість, грн	Кількість, л	Сума, тис. грн.
сировина:					
солод ячмінний, світлий	0,07305	15	1,09575	80355	1205325
хміль гіркий	0,00055	162	0,0891	605	98010
хміль ароматизований	0,0005	250	0,125	550	137500
дріжджі сухі	0,001	30	0,03	1100	33000
вода	0,359	0,01	0,00359	394900	3949
цукор	0,05	12	0,6	55000	660000
молочна кислота	0,00002	37	0,00074	22	814
цинк	0,000001	240	0,00024	1,1	264
кальцій	0,00002	30	0,0006	22	660
пінні речовини	0,0001	40,5	0,00405	110	4455
вуглекислота	0,0020	6,2	0,0124	2200	13640
кисень	0,0010	25,31	0,02531	1100	27841
пластикові тара, шт.	1,0000	3,49	3,49	1100000	3839000
етикетка, шт.	1,0000	0,25	0,25	1100000	275000
всього	2,487241	851,76	5,72678	2735965,1	6299458

Як правило, торгові мережі намагаються привабити покупця вигідною ціною, при цьому не акцентуючи уваги на якість продукції. Однак, ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» використовує власну сировину для виробництва, яка відповідає всім стандартам, а відповідно є запорукою достойної якості на виході. Саме вартість сировини є найвагомішою складовою в собівартості продукції, адже вона займає велику частку від загальної величини витрат з виробництва та реалізації пива, що представлено на рисунку 3.1.

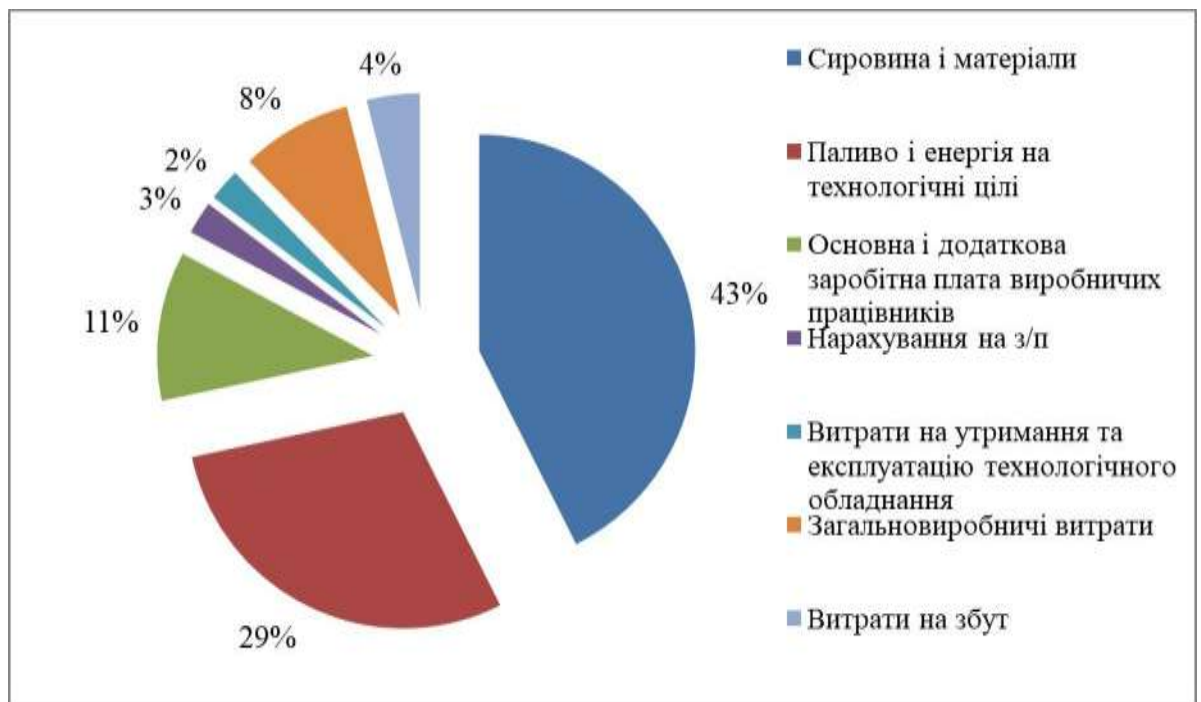

Рисунок 3.1 - Структура витрат на виробництво річного обсягу пива

Враховуючи, розраховану вище вартість сировини, проводимо розрахунок повної собівартості пива світлого на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» (таблиця 3.6), приймаючи до уваги те, що решта статей витрат залишаються на тому ж рівні, що і раніше. Змін не вносимо.

Таблиця 3.6 - Розрахунок ціни одиниці продукції

стаття калькуляції	Базовий обсяг виробництва пива світлого		Обсяг виробництва пива світлого з урахуванням замовлень торгових мереж	
	Витрати на одиницю готової продукції, грн/л	Витрати на річний обсяг виробництва, тис. грн.	Витрати на одиницю готової продукції, грн/л	Витрати на річний обсяг виробництва, тис. грн.
сировина і матеріали	5,72	336476,14	5,72	342768,14
паливо і енергія на технологічні цілі	2,14	125615,53	2,14	127964,50
основна і додаткова заробітна плата виробничих працівників	0,97	57079,86	0,95	56928,28

Продовження таблиці 3.6

нарахування на з/п	0,21	12557,57	0,20	11685,28
витрати на утримання та експлуатацію технологічного обладнання	0,36	21013,42	0,34	20374,33
загальновиробничі витрати	1,90	111530,04	1,85	110860,33
адміністративні витрати	1,55	91209,40	1,50	89886,75
витрати на збут	0,35	20528,46	0,33	19775,09
інші операційні витрати	0,11	6457,25	0,09	5393,21
собівартість виробництва	11,29	664272,56	11,19	670580,85
ціна одиниці продукції	21,46	863554,33	21,46	871755,11
всього витрат	13,30	782467,67	13,11	785635,89

Як і зазначалось раніше, для калькуляції витрат на виробництво нового обсягу пива світлого було обрано обсяг виробництва пива за 2023 р., а саме 58824,5 тис.л. Ціну залишаємо на попередньому рівні, тобто в розмірі 21,46 грн за 1 л. пива.

Провівши моніторинг цін на пиво ТМ різних торгових мереж, представлених на ринку України, станом на листопад 2023 р. (рисунок 3.10), дана ціна є оптимальним варіантом для споживачів, і може коригуватись.

Загалом, відповідно правил, планований прибуток від виробництва за тендерними договорами залежить від об'єму замовлення та розміру прибутку в розрахунку на одиницю товару. Підприємство у договорі заздалегідь прописує відсоток, або ж фіксовану суму свого планованого прибутку від одиниці виробленого товару.

Окрім прямого прибутку від даних договорів, підприємство отримує вигоду завдяки розподілу загальновиробничих, адміністративних, витрат на оплату праці на складування між більшим об'ємом продукції.

Припустимо, що за умовами контракту ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» продасть вироблений обсяг продукції за ціною 15,50 грн за од., а не за 13,11 грн. Тобто ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» отримає вигоду у розмірі 2,39 грн. за одиницю продукції. Крім цього, за рахунок використання обладнання на більшу потужність (на 1,3%), розподілення витрат на більший обсяг виробництва

продукції, отримаємо зменшення рівня собівартості реалізації продукції (на 0,19 грн.).

У встановлений контрактом термін представники торгової мережі мають приїхати і самостійно забрати вироблену продукцію зі складу ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА».

Таким чином, за рахунок співпраці з торговими мережами, укладенню відповідного договору на виробництво конкретного обсягу продукції (пиво світле), ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» вдасться збільшити використання потужностей обладнання, на якому спостерігаються простої, з 69,6% до 70,9%, розподілити витрати на виробництво більшого обсягу продукції (у разі виконання замовлень торгових мереж загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут, інші витрати залишаться незмінними, адже це рішення не передбачає використання додаткових трудових ресурсів, збільшення площ тощо), а відповідно ефекту масштабу чим більше продукції вироблятиметься на замовлення торгових мереж тим більше підприємство зможе зекономити, щосвою чергу підтверджує факт зниження рівня собівартості реалізації продукції.

3.3 Прогнозування динаміки зміни прибутковості підприємства

У попередніх пунктах нами було запропоновано заходи, які б сприяли підвищенню ефективності управління формуванням прибутковості на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» Такими заходами стали:

— скорочення адміністративного персоналу за рахунок проведення переатестації та мотивації, результат впровадження — зменшення адміністративних витрат компанії;

— співпраця з торговими мережами, укладення відповідного договору на виробництво конкретного обсягу продукції (пиво світле), результат впровадження — розподілення витрат на виробництво більшого обсягу

продукції, а відповідно ефекту масштабу чим більше продукції вироблятиметься на замовлення торгових мереж — тим більше підприємство.

Спрогнозувати та оцінити зміни в управлінні формуванням прибутковості можливо у разі повторної оцінки підприємства, але вже з новими, прогнозованими, даними.

Що ж, перейдемо до оцінки змін в управлінні формуванням прибутковості за рахунок проведення скорочення адміністративного персоналу, що буде базуватись на проведенні переатестації та мотивації.

Таким чином, подамо результати впливу даного заходу у таблиці 3.7. Таблиця 3.7 - Розрахунок і динаміка показників прибутковості на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» за рахунок скорочення адміністративного персоналу

Назва показника	Значення показника, тис грн		Зміни	
	2023 р.	Прогноз на кінець 2023 р.	Абсолютні, тис. грн.	Відносні, %
1) виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	4963232	4963232,0	0	100,0
2) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	3565168	3565168,0	0	100,0
3) прибуток (збиток)	1398064	1398064,0	0	100,0
4) інші операційні доходи	88488	88488,0	0	100,0
5) адміністративні витрати	-296579	-290275,9	-6303,1	97,8
6) витрати на збут	-1111347	-1111347,0	0	100,0
7) інші операційні витрати	-29144	-29144,0	0	100,0
8) прибуток до оподаткування	220797	227100,1	6303,1	102,8
9) витрати (дохід) з податку на прибуток	-44217	40878,0	85095,0	-92,4
10) чистий прибуток (збиток)	176580	186222,1	9642,1	105,4
11) показники рентабельності				
а) рентабельність активів, %	2,607	2,749	-	-
б) рентабельність оборотних активів, %	12,37	13,0	-	-
в) рентабельність власного капіталу, %	7,08	7,5	-	-
г) рентабельність продажу, %	4,45	4,6	-	-
г) чиста рентабельність продажу, %	3,56	3,8	-	-

Таким чином, запропонований нами захід виявився ефективним, адже позитивно відобразився на результатах діяльності компанії. Зокрема, він дозволить не лише підвищити рівень прибутковості ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», а й сприяє прийняттю більш ефективних управлінських рішень, оскільки спрямовує управлінський персонал до більш тісних взаємодій, посиленню колективної роботи, яка в результаті і призводить до даної мети.

Тепер перейдемо до оцінки змін в результаті співпраці з торговими мережами, укладення відповідного договору на виробництво конкретного обсягу продукції (пиво світле). Відповідно результати впливу даного заходу представимо в табл. 3.8.

Таблиця 3.8 - Розрахунок і динаміка показників прибутковості на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» за рахунок співпраці з торговими мережами

Назва показника	Значення показника, тис.грн.		Зміни	
	всього по балансу на 2023 р., тис. грн.	всього по балансу на кінець 2023 р., тис. грн.	Абсолютні, тис. грн.	Відносні, %
1) виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	4963232	4980282,0	17050,0	0
2) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	3565168	3571476,3	6308,3	0,18
3) прибуток (збиток)	1398064	1408805,7	10741,7	0,77
4) прибуток до оподаткування	220797	231538,7	10741,7	4,86
5) чистий прибуток (збиток)	176580	185388,2	8808,2	4,99
6) показники рентабельності				
а) рентабельність активів, %	2,6	2,7	-	-
б) рентабельність оборотних активів, %	12,4	13,0	-	-
в) рентабельність власного капіталу, %	7,1	7,4	-	-
г) рентабельність продажу, %	4,45	4,6	-	-
г) чиста рентабельність продажу, %	3,56	3,7	-	-

Отже, як бачимо з таблиці 3.8, дана пропозиція є ефективною та прийнятною для ведення діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», оскільки відповідно ефекту масштабу чим більше продукції вироблятиметься на замовлення торгових мереж — тим більше підприємство зможе зекономити, що у свою чергу підтверджує факт зниження рівня собівартості реалізації продукції.

Таким чином, спостерігаємо те, що прогностні значення показників змінилися в позитивну сторону, як завдяки першому заходу, так і другому.

В цілому, на підставі даних таблиць 3.7 та 3.8, обидва заходи будуть мати наступний ефект на прибутковість діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» (таблиці 3.9)

Таблиця 3.9 - Вплив рекомендованих пропозицій на прибутковість діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»

Назва показника	Значення показника, тис. грн.		Зміни	
	всього по балансу на 2023 р., тис. грн.	всього по балансу на кінець 2023 р., тис. грн.	Абсолютні, тис. грн.	Відносні, %
1) виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)				
2) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	4963232	4980282,0	17050,0	0,34
3) валовий прибуток (збиток)	3565168	3571476,3	6308,3	0,18
4) прибуток до оподаткування	1398064	1408805,7	10741,7	0,77
5) чистий прибуток (збиток)	220797	237841,8	17044,8	7,72
6) показники рентабельності	176580	195030,3	18450,3	10,45
а) рентабельність активів, %	2,61	2,9	-	-
б) рентабельність оборотних активів, %	12,37	13,7	-	-
в) рентабельність власного капіталу, %	7,08	7,8%	-	-
г) рентабельність продажу, %	4,45	4,8	-	-
г) чиста рентабельність продажу, %	3,56%	3,9	-	-
д) прибутковість продукції, %	39,21	39,4	-	-

Також перевіримо, як даний захід вплине на імовірність виникнення банкрутства на підприємстві. Розрахунок подамо нижче:

$$K_{i.6.} = 1,0 * 1,04 + 3,33 * 0,362 + 5,71 * 0,078 = 1,04 + 1,2054 + 0,446 = 2,69$$

Як бачимо, показник покращився з розрахованого в Розділі 2, а саме з

2,65 до 2,69. Звісно, це ще не норма для стійкого та ефективного існування підприємства, однак справедливо вважати, що для проведення діагностики діяльності підприємства, зокрема аналізу ефективності управління прибутковістю варто застосовувати дану методику виявлення ймовірності банкрутства, адже діагностика та прогнозування ризику банкрутства відіграє важливу роль при прийнятті управлінських рішень щодо подальшого розвитку діяльності суб'єкта господарювання.

Таким чином, можна стверджувати про те, що впровадження описаних вище пропозицій, а саме скорочення адміністративного персоналу за рахунок проведення переатестації та мотивації та співпраці з торговими мережами (укладення відповідного договору на виробництво конкретного обсягу продукції (пиво світле), призведе до змін в статтях доходів та витрат ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», проте варто зазначити, що дані зміни справлять позитивний ефект на прибутковість компанії, оскільки, виходячи з розрахунків, чистий прибуток зросте на 10,45% (або на 18450,3 тис грн). Відповідно, це відобразиться на показниках рентабельності на підприємстві, які також матимуть позитивну динаміку, що вказує на доцільність введення даних пропозицій на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА».

Висновки до третього розділу

У результаті проведеного аналізу управління формуванням прибутковості ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» було виявлено, що підприємство знаходиться у досить нестабільному стані. Для виходу підприємства із даного кризового стану його керівництву варто прикласти максимум зусиль. У зв'язку з цим, були зроблені наступні висновки.

у якості основних резервів зростання прибутку, а разом з тим і удосконалення системи управління формуванням прибутковості на ПРАТ Пивзавод Рогань, були розглянуті кількісні можливості збільшення

прибутку різними способами, а саме: прийняття управлінських рішень з метою збільшення обсягів випуску та реалізації продукції, котра є найбільш рентабельною, а також щодо оптимізації витрат на виробництво і реалізацію продукції, використання вторинних ресурсів та попутних продуктів, застосування коректної тактики в області встановлення цін, систематичне проведення аналізу ринків збуту продукції, визначення основних тенденцій на, які характерні для нього в даний період часу, а також залучення до процесу виробництва висококваліфікованих кадрів, оптимізація їхньої кількості відповідно рівня завантаження потужностей компанії, правильний та економічно обґрунтований вибір маркетингової політики підприємства, а також проведення вдалої політики співпраці з постачальниками, партнерами та посередниками.

Саме тому, з огляду на перелічені вище резерви прибутковості, для ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» було обрано та запропоновано два конкретні заходи, управлінські рішення, котрі мають на увазі:

1) скорочення адміністративного персоналу за рахунок проведення переатестації та мотивації, результат впровадження зменшення адміністративних витрат компанії;

2) співпраця з торговими мережами, укладення відповідного договору на виробництво конкретного обсягу продукції (пиво світле), результат впровадження - розподілення витрат на виробництво більшого обсягу продукції, а відповідно ефекту масштабу чим більше продукції вироблятиметься на замовлення торгових мереж тим більше підприємство зможе зекономити, що у свою чергу підтверджує факт зниження рівня собівартості реалізації продукції.

Зокрема, перша пропозиція дозволить ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» зменшити обсяг адміністративних витрат на 6303, 1 тис. грн., що у відсотковому вимірі означає їх скорочення на 2,13%. Зазначимо, що об'єднувати окремі відділи не планується, обов'язки звільнених осіб розподіляться пропорційно персоналу кожного з відділів, відповідно завантаженості їх робочого часу. Крім того, вивільнення персоналу відбудеться у відповідності з КЗпП, тобто кожному працівнику буде виплачено не менше одного середньомісячного заробітку, а це передбачено ст. 44 цього Кодексу, а також колективним договором компанії.

У свою чергу, завдяки реалізації другої пропозиції ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» вдасться збільшити використання потужностей обладнання, на якому спостерігаються простой, з 69,6% до 70,9%, розподілити витрати на виробництво більшого обсягу продукції (у разі виконання замовлень торгових мереж загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут, інші витрати залишаться незмінними, адже це рішення не передбачає використання додаткових трудових ресурсів, збільшення площ тощо). Саме розподілення витрат на більший обсяг виробництва продукції дозволить зменшити рівень собівартості реалізації продукції (на 0,19 грн.).

Отже, в цілому, запропоновані заходи збільшать виручку від реалізації на 17050 тис грн (0,34%). У свою чергу це призведе до зростання фінансового результату від операційної діяльності на 17044,8 тис грн (7,72%), що призведе до зростання прибутку ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» на 18450,3 тис грн (10,45%).

Також необхідно зазначити, що всі показники рентабельності, які були розраховані на проектний період, матимуть позитивну динаміку. Мова йде про рентабельність активів (зросте на 0,3%), рентабельність оборотних активів (зросте на 1,3%), рентабельність власного капіталу (зросте на 0,8%), рентабельність продажу (зросте на 0,3%), чиста рентабельність продажу (зросте на 0,4%), а також прибутковість продукції (покращиться на 0,2%).

Крім того, розраховане значення показника імовірності банкрутства також покращиться після впровадження запропонованих пропозицій, а саме з 2,65 до 2,69. Саме тому можна стверджувати, що запропоновані заходи із підвищення ефективності управління формуванням прибутковості діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» є результативними та придатними до використання.

Висновки

У результаті проведеного дослідження нами було вирішено важливе теоретичне та практичне завдання наукове обґрунтування удосконалення управління формуванням прибутковості на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА». Зокрема, нами було запропоновано та обґрунтовано два заходи для досягнення поставленого завдання: скорочення адміністративного персоналу за рахунок проведення переатестації та мотивації, а також співпраця з торговими мережами, укладення відповідного договору на виробництво конкретного обсягу продукції (пиво світле). Було розраховано, що отримані від реалізації даних заходів ефекти матимуть позитивний вплив на діяльність компанії.

На основі вивчення й систематизації теоретичних підходів до розуміння сутності управління формуванням прибутковості діяльності підприємств, було визначено економічну сутність управління формуванням прибутковості діяльності підприємств. Відповідно, це процес забезпечення збільшення добробуту власників підприємств в даний момент і у майбутньому, що має забезпечувати одночасно інтереси власників та персоналу підприємства, поєднуючи їх з інтересами держави. Саме прибутковість комплексно відображає ступінь ефективності використання матеріальних, трудових і грошових ресурсів, а також природних багатств.

Визначаємо, що управління формуванням прибутковості на підприємстві залежить від ряду факторів. Серед яких виокремлюють головні та другорядні, а також внутрішні та зовнішні. Зазначено, що будь-яка зміна прибутку це сигнал для прийняття управлінських рішень, які спрямовані на виявлення фактора впливу. Якщо фактор негативний, то необхідно приймати управлінське рішення, яке направлене на його усунення. У разі, коли фактор позитивний, то управлінське рішення пов'язане з реінвестуванням, інвестиційними вкладеннями.

Згідно з рекомендаціями, описаними в науковій літературі, для аналізу управління прибутковості діяльності підприємств систематизовано методичні підходи до її оцінки. Визначено та обґрунтовано, що наразі доцільно

використовувати абсолютні та відносні показники ефективності використання матеріальних, трудових і грошових ресурсів. Наголошено, що основним інструментом управління прибутковістю вважається аналіз рентабельності за даними звітності, який має на меті надання інформації як про зовнішнє оточення (про розвиток підприємства в галузі в минулому і майбутні перспективи в цілому), так і про внутрішні можливості підприємства, а також служить інструментом прийняття рішень в кожному блоці управління (планування, організація, координування, облік і контроль, мотивація).

З метою обґрунтування теоретичних положень дослідження було обрано ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА». Варто зазначити, що це українське підприємство з виробництва пива, безалкогольних та слабоалкогольних напоїв, мінеральної води. Окрім цього, компанія займається вторинною переробкою та виробництвом сільськогосподарської продукції. ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» є одним із лідерів на ринку виробництва пива, яке є основним напрямом її діяльності, та займає частку 22% станом на 2023 рік.

Було здійснено фінансово-економічний аналіз ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», котрий показав, що оцінені показники (зокрема, ліквідності, ділової активності, платоспроможності, рентабельності) відхиляються від нормативних значень, і потребують поліпшення. Проте варто зазначити, що по всіх групах показників на ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» простежується тенденція до покращення порівняно з 2022 р., а тим паче 2020-2021 рр., які стали переломним для компанії.

Проведений аналіз рівня та динаміки прибутковості діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» показав, що в 2023 р. ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» отримало виручки на 1 438 287 тис грн більше, ніж в попередньому році. Одночасно зросла і собівартість реалізованої продукції на 1 186 232 тис грн. Слід відмітити, що інші витрати зменшилися на 87,9% (310 866 тис грн), що мало також позитивний вплив. Однак головним позитивним результатом діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» в звітному періоді є отримання прибутку в розмірі 176 580 тис грн, що у свою чергу вказує на збільшення обсягів виробництва та скороченням окремих статей витрат, про що зазначалось

раніше. Дана тенденція говорить, в цілому, нам про те, що підприємство почало проводити успішну стратегію управління прибутком, яка дійсно покращує результативність діяльності розглянутою компанією. Хоча показники рентабельності і мали негативну тенденцію в 2020-2021 рр., однак за період 2022-2023 рр. почали зростати, що є позитивним явищем, адже чим вищі коефіцієнти рентабельності - тим ефективніша діяльність підприємства в цілому.

Здійснений нами кореляційно-регресійний аналіз прибуковості ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» дав змогу оцінити залежність чистого прибутку від таких факторів, як: собівартість реалізованої продукції, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати. В ході дослідження було виявлено, що найбільший вплив на чистий прибуток ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» мають собівартість реалізованої продукції та адміністративні витрати. Отримані моделі чистого прибутку підприємства дозволили досить точно визначити вплив на рівень чистого прибутку при відомих значеннях факторів.

Загалом, провівши наукове обґрунтування напрямів удосконалення управління формуванням прибутковості ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» виявили ряд проблем в управлінні формуванням прибутковості на досліджуваному підприємстві, а саме: недостатній обсяг фінансових ресурсів в останні роки йде саме на розвиток підприємства, що пов'язано зі збитковими результатами діяльності підприємства; відповідно до результатів розрахованої моделі імовірності банкрутства В. П. Мартиненка, ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» все ще перебуває в досить ризиковому стані (криза прибутковості), хоча результати за 2023 р. є дещо кращими; адміністративно-управлінський штат підприємства є надто великим, і витрати на його утримання стримують зростання чистого прибутку компанії; зростання собівартості реалізації продукції (варто переглянути свою цінову політику, або ж подумати над пошуком нових каналів постачання сировини, нових ринків збуту власної продукції); надто низькі показники рентабельності діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА».

У результаті аналізу виявлених недоліків нами було запропоновано ряд

пропозицій щодо їх вирішення, а саме необхідно прийняти управлінські рішення щодо:

- нарощення обсягів виробництва і реалізації продукції;
- зниження собівартості продукції;
- поліпшення якості продукції;
- підвищення продуктивності праці;
- продажу зайвого устаткування та іншого майна або здачі його в оренду;
- скорочення невиробничих витрат;
- зниження собівартості продукції за рахунок більш раціонального використання матеріальних ресурсів, виробничих потужностей та площ,
- робочої сили й робочого часу;
- впровадження заходів із підвищення продуктивності праці своїх працівників, скорочення адміністративного персоналу;
- диверсифікації виробництва;
- зменшення витрат на виробництво продукції або застосування сучасних методів управління витратами, однією з яких є управлінський облік;
- зниження витрат від браку;
- постійного проведення наукових досліджень аналізу ринку, поведінки споживачів і конкурентів;
- удосконалення продукції із середнім рівнем рентабельності та ліквідації низькорентабельної;
- грамотної побудови довірливих відносин із постачальниками, посередниками, покупцями та ін.;
- покращення системи маркетингу на підприємстві (зокрема, завдяки групуванню продукції за ознакою рентабельності і зосередження уваги на тій продукції, яка є високорентабельною).

Для поліпшення ефективності управління формуванням прибутковості ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» нами було запропоновано прийняти управлінські рішення, котрі передбачають проведення таких заходів:

- скорочення адміністративного персоналу за рахунок проведення

переатестації та мотивації, результат впровадження зменшення адміністративних витрат компанії;

—співпраця з торговими мережами, укладення відповідного договору на виробництво конкретного обсягу продукції (пиво світле), результат впровадження - розподілення витрат на виробництво більшого обсягу продукції, а відповідно ефекту масштабу чим більше продукції вироблятиметься на замовлення торгових мереж тим більше підприємство зможе зекономити.

Зокрема, впровадження даних заходів дозволить не лише підвищити рівень прибутковості ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», а й сприятиме прийняттю більш ефективних управлінських рішень, оскільки спрямовує управлінський персонал до більш тісних взаємодій, посиленню колективної роботи, яка в результаті і призводить до даної мети. Розраховано, що в результаті впровадження запропонованих заходів, вони збільшать виручку від реалізації на 17050 тис грн (0,34%). Це, у свою чергу, стане причиною зростання фінансового результату від операційної діяльності на 17044,8 тис грн (7,72%), що призведе до зростання прибутку ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» на 18450,3 тис грн (10,45%).

Усі показники рентабельності, які були розраховані на прогностний період, матимуть позитивну динаміку (рентабельність активів зросте на 0,3%, рентабельність оборотних активів зросте на 1,3%, рентабельність власного капіталу зросте на 0,8%, рентабельність продажу зросте на 0,3%, чиста рентабельність продажу зросте на 0,4%, а також прибутковість продукції покращиться на 0,2%). Можна стверджувати, що це є позитивним результатом, оскільки покращення рентабельності діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» дозволить покращити управління формуванням прибутковості.

Список використаних джерел

- 1 Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73 (в редакції від 18 березня 2020 р.).
- 2 Азаренкова, Г. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. для самост. вивчення дисципліни/ Г. М. Азаренкова, Т. М. Журавель, М. Михайленко. - 2-ге вид., випр. і доп. К. : Знання-Прес, 2006. 287 с.
- 3 Аметов, Р. Ф. Виробнича функція в економічному зростанні / Р. Ф. Аметов // Економіка України, 2003. № 12. с. 40-45.
- 4 Беляєв, О. О. Економічна політика. Навчальний посібник./ О. О. Беляєв // 3-тє видання, 2007. К.: КНЕУ. С. 38-40.
- 5 Верхоглядова, Н. І. Зміст та значення прибутку як головної рушійної сили ринкової економіки / Н. І. Верхоглядова, С. Б. Ільїна, В. П. Шило // Економічний простір, 2008. № 18. С. 180-192.
- 6 Думенков, В. В. Формування і розподіл прибутку на підприємстві / В. В. Думенков // Економіка та управління: історії, реалії та перспективи, 2022. Вип. №1. С. 256-277.
- 7 Головніна, О. Г. Основи соціальної економіки. Підручник / О. Г. Головніна // 2-ге видання, перероблене та доповнене, 2013. К.: Центр учбової літератури. С. 153-157.
- 8 Гончаров, П. В. Аналітичні можливості бухгалтерської (фінансової) звітності в управлінні інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств АПК/ П. В. Гончаров, Н. А. Літньова // Фундаментальні дослідження, 2021. - №2. - Частина 5. - С. 1017-1022.
- 9 Денисенко, Л. О. Шляхи поліпшення процесу управління прибутком на підприємстві / Л. О. Денисенко, Ю. О. Кучерявенко // Вісник КНУТД. Випуск №1, 2020. С. 145-151.

10 Костецький, Я. І. Рентабельність як показник ефективності сільськогосподарського виробництва аналіз / Я. І. Костецький // Всеукраїнський науково-виробничий журнал: Інноваційна економіка, 2012. № 2[28]. С. 98-100.

11 Донець, Л. І. Управління формуванням прибутку підприємства в умовах ринкових умов формування господарювання: монографія / Л.І. Донець, М. Баранцева // 2022. Донецьк : Вид-во ДНУЕТ. 255 с.

12 Думенков, В. В. Формування і розподіл прибутку на підприємстві / В. В. Думенков // Економіка та управління: історії, реалії та перспективи, 2022. Вип. №1. С. 256-277.

13 Єпіфанова, І. Ю. Фактори зростання прибутку підприємства / І. Ю. Єпіфанова, В. С. Гуменюк // Молодий вчений, випуск №7(34), 2022 року.

14 Жигалкевич, Ж. М. Система управління прибутком як умова ефективного функціонування підприємства / Ж. М. Жигалкевич, Е. С. Фісенко // Економіка і суспільство, 2022. Вип. №4. С. 145-148.

15 Іванюта, П. В. Управління ресурсами і витратами: навч. посібник / С. М. Іванюта, О. П. Лугівська // 2009. К. : Центр навчальної літератури. 320с.

16 Шпанковська, Н. Г. Економічна діагностика. Розділ II. Особливості методики фінансової та управлінської діагностики: Опорний конспект лекцій /Г. Шпанковська, І. М. Ізвекова та ін., 2005. - Дніпропетровськ: НМетАУ. -120 с.

18 Кайтанський, І. С. Аналіз шляхів і резервів підвищення прибутковості хлібопекарської галузі України / І. С. Кайтанський, В. А. Самофатова, В. В. Олійник // Економіка харчової промисловості, 2021. № 1. 33-37.

17 Киштимова, Е. А., Чернишова О. О. Аналіз факторів підвищення якості прибутку в механізм управління організацією/ Е. А. Киштимова, О. О. Чернишова // Вектор економіки, 2023. - №3. - С. 75-78.

18 Коваленко, Л. О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. / О. Л. Коваленко, Л. М. Ремньова // 3-тє вид., випр. і доп., 2008. - К. : Знання. 483 с.

19 Шпанковська, Н. Г. Економічна діагностика. Розділ II. Особливості методики фінансової та управлінської діагностики: Опорний конспект лекцій /Г. Шпанковська, І. М. Ізвекова та ін., 2005. - Дніпропетровськ: НМетАУ. -120 с.

20 Костецький, Я. І. Рентабельність як показник ефективності сільськогосподарського виробництва аналіз / Я. І. Костецький // Всеукраїнський науково-виробничий журнал: Інноваційна економіка, 2012. № 2[28]. С. 98-100.

21 Костецький, Я. І. Факторний аналіз рентабельності діяльності сільськогосподарських підприємств / Я. І. Костецький / Економічний аналіз, 2012. Випуск 10. Ч. 4. С. 179-181.

22 Кравченко, В. П. Дослідження резервів зростання прибутковості підприємства (на прикладі ПАТ «Червона Зірка») / В. П. Кравченко, А. О. Могилей // Наукові записки, випуск №13, 2013 року.

23 Красова, А. С. Особливості обліку витрат і визначення фінансового результату в будівельних організаціях / А. С. Красова, Н. А. Літньова // Наукові записки, 2010. - №2. - С. 56-61.

24 Літньова, Н. А. Сучасні підходи вдосконалення методології механізму управління сталим розвитком промислових підприємств / Н. А. Літньова // Наукові записки, 2020.- № 1 (9) .- С. 121-127.

25 Макеєнко, А. Г. Інноваційна діяльність як один із факторів впливу на прибуток суб'єктів господарювання в Україні / А. Г. Макеєнко // Інвестиції: практика та досвід, 2013. № 13. С. 62-65.

26 Мартиненко, В. П. Стратегія життєздатності промислових підприємств: монографія / В. П. Мартиненко, 2006. - К. : Центр навчальної літератури. - 328 с.

27 Міроседі, С. А. Фактори та резерви збільшення прибутку підприємства / С. А. Міроседі, Т. Г. Міроседі, Ю. С. Веремєєва // Символ науки, 2022. - № 4-1 (16). - С. 142-146.

28 Шпанковська, Н. Г. Економічна діагностика. Розділ II. Особливості методики фінансової та управлінської діагностики: Опорний конспект лекцій /Г. Шпанковська, І. М. Ізвекова та ін., 2005. - Дніпропетровськ: НМетАУ. -120 с.

29 Мочерний, С. В. Економічна теорія. Підручник/ С. В. Мочерний. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. С. 75-80.

- 30 Нагрецькіс, А. Ю. Управління прибутком підприємства / А. Ю. Нагрецькіс // Ефективна економіка, 2023. Вип. №2. С. 125-131.
- 31 Петруня, Н. В. Фінансові результати як джерело формування активів сільськогосподарських підприємств / Н. В. Петруня // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Фінанси і кредит», 2007. Суми: СНАУ. №1. С. 56-59.
- 32 Николишин, С. Є. Прибуток підприємства та особливості управління ним / С. Є. Николишин // Young Scientist, 2023. Вип. №2. С. 299-303.
- 33 Нікіфорова, Є. В. Економічний потенціал як сукупність ресурсів фінансовогосподарської діяльності / Є. В. Нікіфорова, О. В. Шнайдер // Азимут наукових досліджень: економіка та управління, 2013. Вип. №1. С. 20-22.
- 34 Огійчук, М. Ф. Суть прибутку та підходи до методики його визначення / М. Ф. Огійчук // Економіка АПК, 2009. № 6. С. 3145.
- 35 Олійник, О. В. Прибутковість різних видів економічної діяльності і тенденції їх розвитку/ О. В. Олійник // Вісник ХНАУ. Серія: Економіка АПК і природокористування, 2008. № 7. С. 311.
- 36 Отпущеннікова, О. Н. Вибір методів управління прибутком / О. Н. Отпущеннікова // Економіка. Менеджмент. Підприємництво. Зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, 2002. Вип. 9. Луганськ : СХУ ім. В. Даля. С. 37-43.
- 37 Петруня, Н. В. Фінансові результати як джерело формування активів сільськогосподарських підприємств / Н. В. Петруня // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Фінанси і кредит», 2007. Суми: СНАУ. №1. С. 56-59.
- 38 Погребняк, А. Ю. Механізм антикризового управління на підприємствах машинобудування : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) / Погребняк А. Ю. - Національний технічний університет України «Харківський політехнічний інститут» МОН України, м. Харків, 2022.

39 Посиляєва, К. І. Підходи визначення прибутку для аналізу ефективності діяльності підприємства / К. І. Посиляєва // Вісник ХНАУ. Серія: Економіка АПК і природокористування, 2008. № 7. С. 8387.

40 Плаксієнко, В. Я. Методика визначення фінансових результатів та відображення їх в обліку / В. Я. Плаксієнко, О. І. Дачій // Облік і фінанси АПК, 2009. № 2. С. 1621.

41 Ратошнюк, Т. М. Перспективи розвитку хмелярства України в контексті євроінтеграційних процесів / Т. М. Ратошнюк // Економіка АПК, 2008. - №4. - с. 59 - 62.

42 Романова, Т. В. Чинники, що впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах / Т. В. Романова, Є. О. Даровський // Ефективна економіка, 2021. №4.

43 Рубан, Л. О. Особливості аналізу фінансового стану підприємств за сучасною формою балансу / Л. О. Рубан // Вісник НТУ«ХП», випуск №26(1135), 2021р.

44 Рязєва, Т. Г. Зарубіжні методики визначення ймовірності банкрутства підприємства / Т. Г. Рязєва, І. В. Стасюк // Вісник Хмельницького національного університету, випуск №3, 2010 р. - С. 177-181.

45 Семенко, О. Г. Аналіз розвитку харчової промисловості України / О. Г. Семенко // Економічний вісник університету, випуск №33/1, 2023 року. 50
Стецюк, С. С. Фактори впливу на прибуток м'ясопереробних підприємств Черкаської області / С. С. Стецюк // Вісник аграрної науки Причорномор'я, 2013. Вип. 1. С. 72-81.

46 Суровнева, А. А. Особливості менеджменту некомерційних організацій / А. А. Суровнева, А. В. Полянин, Т. А. Головіна // Праця і соціальні відносини, 2023. - №4. - С. 33-38.

47 Трегубов, О. С. Резерви підвищення ефективності управління формуванням доходів і прибутку підприємства / О. С. Трегубов, Д. І. Лісовий // Економіка і організація управління, випуск №4(19)-4(20), 2020 року.

48 Тридід, О. М. Економіко-математичні моделі оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання : монографія / О. М. Тридід, О. Г. Тижненко, Л.Тижненко, 2009. К. : УБС НБУ. 213 с.

49 Тульчинська, С. О. Напрями удосконалення механізму оподаткування прибутку підприємств в Україні / С. О. Тульчинська, І. І. Бершадська // Електронний науково-практичний фаховий журнал «Східна Європа: економіка, бізнес та управління». Дніпро : ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», 2023. - Вип. №3(14). С. 123-127.

50 Тульчинська, С. О. Напрями удосконалення управління прибутком на підприємстві / С. О. Тульчинська, І. І. Бершадська // Ефективна економіка: електронне наукове фахове видання. Дніпро : Дніпропетров. держ. аграрний ун-т: ТОВ «ДКС Центр», 2023. Вип. №5. С. 56-63.

51 Тульчинська, С. О. Формування прибутку на підприємствах харчової промисловості/ С. О. Тульчинська, І. І. Бершадська // Матеріали ІІІВсеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 21 травня 2023 р.) «Проблеми розвитку потенціалу підприємства в глобальних економічних умовах», 2023. К : НАУ. С. 8-10.

52 Тютюнник, Ю.М. Динаміка показників оцінювання майнового стану сільськогосподарських підприємств Полтавської області /Ю. М. Тютюнник, С. В. Тютюнник.

53 Череп, А. В. Проблеми визначення фінансового стану підприємств в умовах фінансової кризи / А. В. Череп, Л. А. Кириченко // Збірник наукових праць «Актуальні проблеми економіки», випуск № 6, 2020. С. 233-236.

54 Шаріпов, Ш. А. Аналіз формування і розподілу прибутку підприємства / Ш. А. Шаріпов // Таврійський науковий вісник, 2022. - № 11-2 (16). - С.174-177.

55 Шендерівська, Л. П. Фактори впливу на прибуток поліграфічного підприємства / Л. П. Шендерівська // Економічний аналіз, 2020. Т. 16 (2). С.203-209.

56 Шпанковська, Н. Г. Економічна діагностика. Розділ І. Основні категорії економічної діагностики: Опорний конспект лекцій / Н.Г. Шпанковська, І. М.

Ізвекова та ін., 2021. - Дніпропетровськ: НМетАУ. -Дніпропетровськ: НМетАУ. - 52 с.

57 Шпанковська, Н. Г. Економічна діагностика. Розділ II. Особливості методики фінансової та управлінської діагностики: Опорний конспект лекцій /Г. Шпанковська, І. М. Ізвекова та ін., 2005. - Дніпропетровськ: НМетАУ. -120 с.

58 Шпанковська, Н. Проблемні аспекти методології економічної діагностики / Н. Шпанковська, С. Мушнікова, Г. Камеко // Науковий збірник «Формування ринкової економіки в Україні». Спецвипуск 15 (частина 2), 2021.Львів: ЛНУ. - С. 734-738.

59 Щука, В. Г. Обґрунтування вибору факторів, які чинять вплив на чистий прибуток енергопостачального підприємства ПАТ «Хмельницькобленерго» для його моделювання / В. Г. Щука, Я. І. Щипанова //Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки, 2021. 1. С. 105-108.

АКТ

перевірки кваліфікаційної роботи магістра на наявність ознак
академічного плагіату

Відповідно до даних сервісу Strikeplagiarism кваліфікаційна робота «Дослідження та удосконалення прибутковості підприємства», автора: Лоза І.А. містить 68,84 % запозичень. Ознаки академічного плагіату – відсутні.

Перевірку виконала доцент кафедри «Фінанси, облік і аудит» Вікторія Орлова

10.12.2024 р.